

EDVARD BRANDES

GYNGENDE GRUND

SKUESPIL

I FIRE AKTER

KJØBENHAVN
P. G. PHILIPSENS FORLAG
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
1882

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
MAY 11 1964

PERSONERNE:

Kalk, Etatsraad.

Gabrielle, hans Hustru.

Vanda, hans Datter af første Ægteskab.

Aaløv, Redaktør.

Nini, hans Søster.

Linstow, Prokurator.

Stenersen, Konferensraad.

Tropmann,
Banner,
Grus,
} Journalister.

En Tjener hos Kalk.

Handlingen foregaar i Kjøbenhavn og paa Landet, afvexlende hos Aaløv og hos Kalk. Imellem første og anden Akt ligger en Maaned.

FØRSTE AKT.

Et tarveligt udstyret Redaktionskontor hos Aaløv. Dør i Baggrunden, Dør til venstre der fører ind til Kontorværelse, Dør til højre der fører ind til Aalovs Privatbolig. Tilvenstre foran et Vindue Pult med høj Skruestol, rundt Bord i Midten bedækket med Papirer, til højre Skrivebord. Reoler med Bøger og Aviser.

FØRSTE SCENE.

GRUS (paa Skruestolen skrivende) BANNER (kommer ind fra Bagdøren).

BANNER.

Er Aaløv ikke kommet endnu?

GRUS.
(uden at vende sig).

Nej!

BANNER
(gaar op og ned ad Gulvet).

Det var da mærkværdigt; han gik fra Thinget før jeg.

GRUS
(som før).

De har maaske skyndt Dem.

BANNER.

Saamænd om jeg har. Jeg har talt med en Mængde Mennesker, alleslags Folk, Venner og Modstandere af enhver Farve og Kulør, og allesammen var de henrykte, begejstrede. Der var ikke En, som ikke bøjede sig. Men der *var* ogsaa til dem. Han slog dem ned, han knuste dem — men, Menneske, De vêd jo slet ikke, hvad der er sket!

GRUS
(som før).

Nej, hvad er der da sket?

BANNER.

Aaløv holdt en Tale, et Mesterstykke! Hele Thinget sad i aandeløs Spænding. Glimrende vittigt! Og saa den Overlegenhed med hvilken han blottede deres svage Sider og bragte alle deres Lurendrejerier for Lyset! Det skulde De have hørt.

GRUS
(vendende sig).

Nu faar jeg det jo at læse, naar jeg ser Korrekturen paa Deres Referat.

BANNER.

Aa, det giver aldeles ikke det Bedste, Stemningen, Farten, hans Pathos.

Grus
(atter skrivende).

Det er jo meget slemt for Læserne, der ligesom jeg ikke have hørt Talen.

Banner.

Aa, blæse med dem!

Grus.

Det er dog dem, vi skal leve af, Hr. Banner! Nu skulde De gaa ind og pynte lidt paa Referatet, Sætterne vente paa Manuskript.

Banner.

Jeg er slet ikke oplagt til at slide i det Avissmøreri. Idag skulde vi holde Fest. Jeg maa have samlet nogle Stykker til Middag for at drikke Aaløvs Skaal.

Grus.

De skulde helst skrive Deres Artikel først.

Banner.

Nu gider jeg ikke. Jeg er hed i Hovedet af vor Triumf. Jeg skal nok skrive iaften.

Grus.

Blot De saa ikke er altfor hed i Hovedet.

Banner.

Aa, bliv mig fra Livet med Deres Stikleri! Det er intet Under, at saadan en gammel

Bænkebider som De ikke forstaar et Muk af hvordan vi unge ere tilmode, naar vi føle, at det Nye gryr — at *Sagen* modnes — at Fremtiden nærmer sig —

GRUS.

Nej, det har jeg naturligvis ingen Forstand paa; men jeg venter mig heller ingen Ting af Deres — Fremtid.

ANDEN SCENE.

DE FORRIGE. NINI (kommer fra Bagdøren).

NINI.

Goddag! Er Karl kommen?

BANNER.

Endnu ikke Frøken! Naa, hvad siger De, var han ikke brillant? Han overtraf sig selv.

NINI.

Ja, han var rigtignok mageløs idag. Og han saa' saa godt ud, da han talte. Jeg kan ikke forstaa, at nogen vovede at sige ham imod. De fleste gik da ogsaa, da han var færdig.

BANNER.

Det sved til de Karle, kan De tro!

NINI.

Men Karl har da ogsaa saa soleklar Ret. Ministeriet maa gaa. Jeg kan ikke begribe

at noget Menneske, der har det ringeste politiske Blik, kan tvivle derom.

BANNER.

Aa, de Herrer klamre sig til Taburetterne med Arme og Ben. Der skal noget til at faa dem bort.

NINI.

Men de have ikke Lov at sidde der mer.

BANNER.

Nej, moralsk ere de dømte. De repræsentere intet, de arbejde ikke i Ideens Tjeneste saadan som vi.

GRUS
(stadig skrivende).

Vil De ikke hellere foreløbig arbejde paa Referatet, Hr. Banner!

BANNER.

Der hører De den inkarnerede Prosa, Frøken! Han driver mig til det daglige, aandløse Slid. Jeg vilde nu, vi skulde have en lille Fest idag.

NINI.

Aa nej, saa holde de blot saadanne dumme Taler, sige hinanden Ubehageligheder og drikke sig fulde.

En lille Trykkerdreng kommer ind fra venstre og staar ved Grus' Pult.

GRUS.

Der hører De Sandhedens Røst, Hr. Banner! Gjør De nu blot Referatet istand. Trykkerdrengen venter.

BANNER.

Jeg bliver vel nødt til at slukke min Ild i Sværten. (Han gaar mod Døren og støder mod Drengen.) Du der, hent mig en halv Bajer!

BANNER og DRENGEN gaa ud af Døren til venstre.

NINI.

Tror De ikke, Karl kommer strax. Ellers vil jeg gaa ind.

GRUS.

Det gjør han vist, Frøken.

NINI.

Jeg er saa stolt af ham idag.

GRUS.

Han er ogsaa flink.

NINI
(ved Vinduet).

Der kommer han jo — men hvad er det! Hvem er det han gaar med? Det er jo ikke muligt.

GRUS
(rejsende sig paa Stolen og kikkende ud af Vinduet).

Hvad er det, Frøken?

NINI.

Han gaar med Kalk, Etatsraaden, hans bitre Fjende.

GRUS.

Alle kjende jo hinanden oppe i Thinget, Frøken!

NINI.

Jamen, han kommer herop.

GRUS.

Det er i hvert Fald første Gang.

TREDJE SCENE.

DE FORRIGE, KALK, AALØV.

AALØV.

Vær saa artig, træd indenfor!

KALK.

Nu er jeg da indenfor den fjendtlige Fæstning. Jeg haaber, man respekterer mig som Parlementær. Hvad ser jeg, selv Damerne ere paa Skansen. (Meget venligt.) Goddag, Frøken Aaløv, hvordan befinder De Dem?

NINI
(med Kulde).

Tak — jeg har det godt.

KALK.

De ser saamænd ogsaa godt ud. Mig

behøver De nok ikke at spørge. Jeg er bleven endnu ældre siden sidst.

NINI
(forvirret).

Aah! De ser —

AALØV.

Nu koketterer De nok, Hr. Etatsraad.

KALK
(til Nini).

Hvorfor kommer De aldrig mer og besøger min Datter? Vanda taler saa ofte om Dem. Og rigtignok ere vi to politiske Modstandere, men Vanda interesserer sig ikke det mindste for Politik og vil sikkert ikke krænke Deres Følelser.

NINI.

Jeg holder meget af Vanda.

KALK.

Saa gjør det saamænd ikke noget, De hader mig. Jeg stoler paa, jeg ser Dem snart.

Han rækker hende Haanden, og hun gaar ud til højre.
Grus, der har siddet bøjet over Pulten men nøje agtet paa Samtalen, rejser sig.

GRUS
(hviskende til Aaløv).

Skal vi saa tage den gamle Artikel om Kvægsygen?

AALØV
(sagte).

Gaa blot ind, Grus, saa skal jeg sige Dem Besked om lidt.

Grus gaar ud til venstre.

KALK.

Deres Søster og Deres Kontorist ere lige forbavsede over at se mig her. Og De nok ikke mindre.

AALØV.

De selv vel allermest.

KALK.

Maaske.

AALØV.

Tag dog Plads, Hr. Etatsraad! De vilde tale med mig.

KALK
(sættende sig).

Ja det er netop det, jeg vil. Men om hvad? Om alt og om ingenting. Jeg vilde blot passiare lidt med Dem, vexle Tanker, høre noget forskjelligt fra hvad jeg hver Dag maa høre. Det slog mig idag oppe i Thinget. Vi ere jo Kolleger i en Del Aar, men vi have aldrig talt sammen. Det er ligesom Ægtefolkene i de nymodens Komedier.

AALØV
(smilende).

Naa, saa det er et „Opgjør“ som det hedder.

KALK
(ligesaa).

Nej, Himlen bevare os. Men for Alvor anser De det ikke for en stor Fejl ved Livet herhjemme, at Modstandere i Politik og paa andre Omraader aldrig mødes selskabeligt. Jeg hørte Deres Tale idag, udmærket, det var der kun én Mening om. Deres Talent vil ingen bestride.

AALØV.

De roser mig for meget, Hr. Etatsraad, De gjør mig ganske mistænksom.

KALK.

Det kan jeg ikke gjøre Dem, det er De iforvejen. Og det er netop Ulykken. Mistænksomheden fordærvede Deres Tale en Smule for mig.

AALØV.

Tror De ikke Mistænksomhed er en god Egenskab i Politik? Vi vide, at hvert Skridt vor Modstander gjør, er rettet mod os, følgelig have vi et vaagent Øje med hans mindste Bevægelser.

Kalk.

Men det er netop Fejlen, at De tror os bestandig fjendske, forfølgende, ødelæggelseslystne, hvad skal jeg kalde det! Vi leve Livet meget bredere, roligere, og tænke ikke paa Had eller Mord. Det er dog ikke en Kamp mellem Indianere og Kolonister, hvor den ene sniger sig omkring med en Tomahawk i Haanden, og den anden hverken Nat eller Dag slipper sin Minieriffel.

Aaløv.

Ja rigtig sikker er jeg alligevel ikke paa min Skalp, for jeg antager nemlig, at vi ere de civiliserede Nyindtrængende, der vil erobre Landet fra Dem og Deres, og De de vilde Indianere. Jeg kan derfor ikke fortænke Dem i, at De forsvarer Dem med alle Midler.

Kalk.

Ja saadan skulde dog ikke min Lignelse fordeles. Jeg vilde kun slaa fast, at vi maa ud af disse ganske urimelige Sæder, der have indsneget sig hos os. Vi have alle fælles Maal, vi maa dog virkelig kunne komme overens i nogenlunde venlig Forhandling.

Aaløv.

Det klinger overordentlig smukt, Hr. Etatsraad! Det fjærntliggende Maal — Fædre-

landets Gavn, ikke sandt? — ere vi alle enige om. Men medens vi nu bevæge os henimod det, saa er der forskjellige Raststeder, Kroer, hvor vi bede og faa os en Bid Brød og en Snaps — ja undskyld jeg bruger saadanne simple Lignelser, Deres med Indianerne var langt finere — og dér i Værtshuset: hvem skal der være Værten og hvem Gjæsten, og hvem skal betale Gildet?

Kalk

(efter en Pavse).

De er ikke nem at komme til rette med.

Aaløv.

De kunde dog ikke for Alvor mene, at jeg skulde skifte Overbevisning, fordi De gjorde mig den Ære at besøge mig, Hr. Etatsraad!

Kalk.

Jeg har sandelig ikke tænkt saa dybt derover. Det faldt mig naturligt engang at tale med Dem, derfor gik jeg herop. Jeg har ikke forbundet nogensomhelst Statsplaner dermed, ligesaalidt tænkt paa at vinde Dem for mit Parti som selv at gaa over til Deres. Jeg vilde tale lidt med en dygtig Mand og Kollega — *voilà tout*. Det var ikke min Hensigt at skade Dem i Deres Vælgeres Øjne.

(Han vil rejse sig.)

AALØV.

Jeg beder Dem dog for Himlens Skyld ikke tro mig en saadan Principrytter, at jeg ikke skulde forstaa dette ganske paa samme Maade som De. Jeg mener ogsaa, at Modstandere meget vel *kunne* omgaas selskabeligt.

KALK.

Naa, men det var jo netop kun det, jeg stod paa, Hr. Redaktør.

AALØV.

Vi ere enige i Theorien, Hr. Etatsraad!

KALK.

Men nu i Praxis?

AALØV.

Det kommer naturligvis an paa de særegne Omstændigheder.

KALK.

Ja, saa vil jeg være den første, der vover Forsøget og bryder Isen.

AALØV.

En anden Nordenskjöld!

KALK.

Vil De gjøre min Hustru og mig den Fornøjelse at spise til Middag hos os iovermorgen?

Aaløv
(nølende).

Hr. Etatsraad! Jeg takker meget for Indbydelsen —

FJERDE SCENE.

De Forrige. Linstow (kommer fra Bagdøren.) Siden Nini og Banner.

Linstow.

Aah, undskyld — jeg skal ikke forstyrre, jeg vidste ikke her var Udvalgsmøde og at Statens Vel og Ve forhandledes mellem Partierne.

Aaløv.

Du forstyrrer ikke.

Kalk.

Nej aldeles ikke. Jeg stod just i Begreb med at gaa.

Linstow.

Befinde Fruen og Frøkenen sig vel?

Kalk.

Udmærket. Kommer De ikke snart hjem til os? Hør, spis hos os iovermorgen, saa træffer De Deres Ven Hr. Aaløv, hvis hans politiske Anskuelser tillade ham det.

Aaløv.

Det er kun min meget knappe Tid, der

skal forhindre mig i at gjøre Brug af Deres Venlighed.

KALK.

Ja, nu kan De jo betænke Dem. Men tag Deres Frøken Søster med, naar De kommer. Det vil glæde min Datter at se hende.

AALØV.

Mange Tak.

KALK.

Jeg maa nok skynde mig. (Til Linstow.) Farvel, Dem stoler jeg paa.

LINSTOW.

Ja min Politik giver mig Lov til at have den Fornøjelse. Farvel.

AALØV.

Farvel og Tak for Besøget.

Kalk gaar ud af Bagdøren.

LINSTOW.

Se, se! Det er nok et nyt Venskab. Hvad Djævlen skal det betyde?

AALØV.

Ja, sig Du mig det. (Han byder Cigar.) Vær saa god!

LINSTOW.

Tak! Er det Ministeriet Kalk-Aaløv? (Han tænder.)

AALØV.

Næppe i dette Aarhundrede. Men Kalk er ikke den Mand, som ikke vêd hvad han gjør.

LINSTOW.

Gaar Du?

AALØV.

Jeg vêd ikke. Jeg har nok Lyst til at se den Beværtning paa nært Hold. Paa den anden Side: hvad skal jeg der egentlig?

LINSTOW.

Se paa Pigebørnene!

AALØV.

Hvordan ere de egentlig? Frøkenen kjender jeg lidt til fra gamle Dage, da hun var min Søsters Veninde.

Under de sidste Repliker er NINI kommen ind.

NINI.

Hvem? Goddag, Linstow.

LINSTOW.

Goddag, Frøken Nini! Det er Vanda Kalk vi tale om.

NINI.

Deres Sværmeri.

LINSTOW.

Saa! Det er i hvert Fald en nydelig Pige, god og kjøn.

AALØV.

Og Fruen?

LINSTOW.

Aa brillant! Udmærket smuk. Slankhedens hele Poesi. Men kold, êns mod alle.

NINI.

End ikke Deres Varme har kunnet smelte dette Isbjerg?

LINSTOW.

Desværre nej. De var vel i Thinget idag?

NINI.

Jeg beærede det med min Nærværelse.

LINSTOW.

Var Debatten spændende som sædvanlig?

NINI.

Aa, jeg vêd godt, De ikke interesserer Dem for Politik?

LINSTOW.

Jeg er saa uvidende deri, Frøken Nini!

NINI.

De burde skamme Dem.

LINSTOW.

Det gjør jeg ogsaa, og jeg har betænkt at tage alvorlig fat; men der er saa mange

Sager, som jeg ikke ret kan faa Rede paa, skjønt de forekomme mig saa overordentlig underholdende. Der er nu f. Ex. den mellemkommunale Beskatning; hvis De vilde have den Godhed at forklare mig dels Forholdet til den almindelige Skattepligt, dels . . .

NINI.

Aah, det vêd jeg slet ikke. Hvad vilde Kalk Dig?

AALØV.

Invitere mig til Middag. Du er ogsaa bedt.

LINSTOW.

Og jeg med. Jeg haaber, De gjør mig den Fornøjelse til Bords, saa faar jeg en Time i Politik med det Samme.

NINI.

Du gaar da ikke!

AALØV.

Tillader min strænge Søster mig det ikke?

NINI.

Men Du hader jo Kalk, Du er jo uenig med ham i alle vigtige Spørgsmaal.

LINSTOW
(meget alvorlig).

Nu f. Ex. med Hensyn til Skovskylden, hvordan forholder det sig med Partiernes Stil-

ling til den? Synes De ikke, at her er følgende Spørgsmaal, for det første — (Han vil regne dem op paa Fingrene, Nini slaar ham leende over Haanden).

BANNER
(kommer ind fra venstre, til Aaløv).

Naa er Du der! Til Lykke! Det var en Sejr for vor Sag, Du talte som en Helt. Vingerne voxede paa Dig.

AALØV.

Lad os blive ved Jorden, hvad?

LINSTOW
(til Banner).

Goddag, hvordan gaar det med Fremskridtet? Har De slagtet nogle Ofre paa Ideens Alter?

BANNER.

Deres Ironi rammer ikke, Hr. Linstow.

NINI.

Det er bedre at være altfor varm end altid kold.

BANNER.

Tak, Frøken, det er Kvinderne, der forstaa de unge.

LINSTOW.

Er De ikke nær de Fyrre, Hr. Banner? Det er et sildigt Foraar. Men hvad siger

Deres spartanske Dyd til, at Aaløv er indbudt til de Kalkske Kjødgryder?

BANNER.

Hvad skal det sige?

AALØV.

Aa, det er jo ikke værdt at tale om.

BANNER.

Saa det var det han vilde. Indbyde Dig til Middag!

NINI.

Ja, hvad siger De saa?

LINSTOW.

Lad Oraklet tale.

BANNER
(med Overbevisning).

Du kan ikke gaa.

AALØV.

Kan jeg ikke! Hvorfor det?

BANNER.

Fordi det vilde være at svigte Sagen, at krænke det Helligste.

AALØV.

Aa blæse med Sagen! Du er mere kongeligsindet end Kongen selv.

LINSTOW.

Tror De, Sagen lider noget ved, at Aaløv spiser godt til Middag?

BANNER

(med Vægt).

Sagen lider, naar man ikke holder sig fri for ethvert Maskepi med Modstandere. Du kan ikke gaa.

AALØV.

Det vil vi faa at se.

NINI.

Du gaar?

AALØV.

Hvis Din politiske Overbevisning ikke tillader Dig at følge med, saa kan Du blive hjemme.

NINI.

Nej, det vil jeg rigtignok ikke. Jeg kommer ikke saameget ud, at jeg ikke nok vil tage den Fornøjelse med.

LINSTOW.

Bravo! De skal se, at De selv slipper uskadt derfra. Men ve de andre! De er saa ubegribelig nydelig, at De vil bedaare alle Deres Modstandere.

NINI.

Det er derfor jeg gaar derhen. Jeg vil gjøre Propaganda blandt de Vantro.

AALØV.

Nu gaar jeg hen at takke Kalk for Indbydelsen. Jeg tog ikke synderlig høflig imod den. (Han tager sin Hat).

BANNER
(højtideligt til Aaløv).

Maa jeg tale et Ord med Dig?

AALØV.

Skal det være strax?

BANNER.

Absolut.

LINSTOW.

Saa er det bedst, vi to gaa ind, Frøken. Nu har Politiken Ordet, — og den forstaar hverken De eller — hvad jeg vilde sige, den forstaar jeg mig aldeles ikke paa.

Linstow og Nini gaa ud til højre.

BANNER.

Man kan ikke tale, naar den vigtige Linstow er her. I Alvor! Du kan ikke gaa til Kalk.

AALØV.

Det har Du fortalt mig. Jeg ønsker at høre Grunden.

BANNER.

Det vil skade Dig i Partiet; Du kommer i en falsk Stilling derved.

AALØV.

Det er muligt; jeg nærer ingen overdrevne sangvinske Forestillinger hverken om mit Parti eller min Stilling.

BANNER.

Men det er ikke det vigtigste. Det vil skade Dig aandeligt. Du mister Dit Had, Din Foragt derved, netop det, Du skal bygge paa.

AALØV.

Vær Du ganske rolig: jeg bliver den, jeg êngang er eller rettere den, de andre have gjort mig til. De skal ikke skrælle mig, saa de faa Kjærnen at se.

BANNER.

Men tag Dig iagt, Du ikke bliver ormstukken!

AALØV.

Nu bliver Du pathetisk, nu gaar jeg.

BANNER.

Bliv! Det er Højforræderi mod Sagen.

Trykkerdrengen er kommen ind.

AALØV.

Aa! Gaa Pokker i Vold. Men giv først Drengen noget Manuskript. (Han gaar ud af Bagdøren.)

BANNER

(raaber efter ham).

Det er Fordærvelsen, Du gaar imøde! (Til Drengen). Du der, Dreng, hent mig en halv Bajer.

(Banner og Drengen gaa ud til venstre).

SCENESKIFTE.

Elegant møbleret Dagligstue hos Kalk. Dør i Baggrunden og Dør til højre. Vindu til venstre i Forgrunden. Ved dette et Sybord. Midt i Stuen et rundt Bord. Til højre i Mellemgrunden et Flygel, foran dette en Sofa.

FEMTE SCENE.

GABRIELLE (sidder ved Sybordet og læser i et Blad), VANDA (sidder paa en Klaverstol foran Flygelet).

VANDA

(vendende Hovedet).

Bliver saa Hertuginden overrasket af sin Mand?

GABRIELLE.

Ja vist gjør hun. Det fortjener hun saamænd ogsaa, saa dumt som hun bærer sig ad.

VANDA.

Hun er jo saa ulykkelig, at hun ikke vêd, hvad hun gjør. Hvad siger Hertugen?

GABRIELLE.

Vær saa god, nu kan Du selv læse.

Gabrielle rækker hende Bladet; Vanda rejser sig for at tage det og sætter sig i Sofaen.

VANDA
(læsende).

Tror Du, Warburton har myrdet Kusken?

GABRIELLE
(syende).

Nej det er ham, Tiggeren, der gik paa Landevejen.

VANDA
(som før).

Virkelig, hvorfra vêd Du det?

GABRIELLE.

Fru Stenersen har læst den paa Engelsk, hun har fortalt mig Indholdet.

VANDA
(som før).

Uh, saa er der jo ingen Fornøjelse derved.

GABRIELLE.

Jeg morer mig dog ikke med de Romaner. De handle jo om et helt andet Liv end det vi kjende; der er Ingenting deri, som kan gribe mig.

VANDA.

Det er jo netop det Morsomme, at det slet ikke ligner noget. Jeg kan saa dejligt drømme mig ind i alt, hvad der sker. Jeg tænker paa, hvordan jeg nu vilde bære mig ad, naar jeg var saadan en fornem Dame, Hertuginde eller Prinsesse —

GABRIELLE.

Jeg synes, de pleje enten at gifte sig med deres Lakejer eller myrde deres Mænd.

VANDA.

Og saa er der de unge Mænd, der ere saa fattige og kjæmpe sig frem ... ingen bryder sig om dem, de sidde oppe paa Tagkammeret og skrive Digte . . . saa gjør Bogen Lykke . . . og den fornemme Dame skænker dem sin Kjærlighed . . . saadant noget kommer jeg vist aldrig til at opleve.

GABRIELLE.

Det er næppe morsommere i Virkeligheden end i Bøgerne.

VANDA.

Se saa! Nu har jeg læst den.

GABRIELLE.

Sig hellere: slugt den.

VANDA.

Nu skal jeg blot se, hvad de har i Theatret iaften, saa er jeg færdig med Avisen. Det er da en god Forestilling.

GABRIELLE.

Det Stykke har Du jo set saa tidt.

VANDA.

Det kan man ikke se for ofte. Jeg græder hver Gang mine modige Taarer.

GABRIELLE.

Du maa gjærne gaa paa min Plads. Der er for varmt nu i Theatret.

VANDA.

Tusind Tak! Se saa!

(Hun lægger Bladet bort).

GABRIELLE.

Du læser nok ikke Politiken.

VANDA.

Nej, det kan Du tro. Gjør Du?

GABRIELLE.

Undertiden. Jeg vil dog nok følge med, men jeg forstaar det ikke alt.

VANDA.

Jeg ikke et Ord. Du kunde jo spørge Fader.

GABRIELLE.

Aa, han har nok at bestille med Politik udenfor Huset, herhjemme vil han vist helst være fri.

SJETTE SCENE.

DE FORRIGE. KALK og TROPMANN fra Bagdøren.

KALK.

Goddag Børn! (Til Tropmann). Vær saa god at tage Plads.

TROPMANN
(som har hilst paa Damerne).

Tænker Etatsraadinden ikke snart paa Landet? Jeg talte lige nu med Baron Løvenhjelm, han vilde snart over paa Godset. Vejret er jo ogsaa begyndt at blive ganske sommerligt.

GABRIELLE.

Vi flytte vist om en fjorten Dages Tid.

VANDA.

Hvis Politiken tillader det.

TROPMANN.

Aa, det gjør den vist. I alt Fald plejer Etatsraaden jo at styre den efter Ønske, og han vil vist igjen rette sig efter Damernes.

KALK.

Var det blot saa vel, at jeg havde den Magt.

GABRIELLE.

Kjøbenhavn er virkelig ubehagelig henad Foraaret. Luften er saa tung, der er næsten bedst i Værelserne.

VANDA.

Aa saalænge man har Theatret, kan man nok holde det ud.

TROPMANN.

Ja Frøkenen er nok en flittig Theatergjænger. Det kan jeg saa godt forstaa. Maaske

man dog nu spiller lidt for lette Sager. Synes Etatsraaden ikke?

KALK.

Der er ikke den rette Sans for Tragedien mere.

VANDA.

Flytter De ogsaa paa Landet?

TROPMANN.

Jeg tager maaske over til Løvenhjelm i Ferien, han har bedt mig besøge sig. Der er saa dejligt derovre. Et rigtigt gammelt Herresæde i stor Stil. Og dertil den ægte jyske Gjæstfrihed.

KALK.

Var De i Thinget i Dag?

TROPMANN.

Ja, jeg var. Hvad syntes Etatsraaden om Debatten?

KALK.

Den var jo interessant. Den bestod da egentlig kun af Aaløvs Tale.

TROPMANN.

Det var jo de samme Fraser som altid. Aa, jeg bliver saa træt, saa nervøs af at høre paa ham.

KALK.

Sig ikke det! Han var virkelig veltalende.

TROPMANN.

Jeg kan sandelig ikke beundre den Art Rhetorik. Der er hverken Finhed eller Form. Det er ingen adelig Veltalenhed.

KALK.

Jeg tror, De undervurderer Aaløv.

TROPMANN.

Hvad behager? Det maa jeg sige, det er virkeligt smukt, at Etatsraaden taler saaledes om Aaløv. Han som har været saa uforskammet i sine Artikler. Jeg har ærgret mig saadan over ham.

VANDA.

Har Aaløv skrevet om Dig, Fader?

KALK.
(afbrydende).

Ja Du kjender ham jo fra gamle Dage. Jeg skal forresten hilse Dig fra Din Veninde, Frøken Nini; jeg talte med hende idag.

TROPMANN.

Saa Frøkenen kjender Aaløvs Søster, den Skjønne fra Damelogen, som hun kaldes i Thinget.

VANDA.

Ja, vi ere Skoleveninder. Hun er meget elskværdig.

GABRIELLE.

Hvorfor er Omgangen afbrudt?

KALK

(hurtigt).

Det er rigtig en nydelig Pige. Selv hendes politiske Enthousiasme klæder hende godt; den er vist egentlig lutter Kjærlighed til Broderen. Hun fører Hus for ham.

GABRIELLE.

Er han talentfuld?

KALK.

Ganske sikkert, han har meget betydelige Evner.

TROPMANN.

Jeg er som himmelfalden. Anser De virkelig Aaløv for begavet? Jeg troede, det var en Middelmaadighed af den mest erklærede Sort.

KALK.

Begavet er han udentvivl, min bedste Hr. Tropmann. De Herrer af Pressen ere altfor tilbøjelige til at overse Personerne for Sagernes Skyld. Hr. Aaløvs Ideer kunne være uheldige, hans Anskuelser skjæve, men derfor

kan han selv baade være dygtig og hæderlig. De maa tillade os andre at være skjønsommere. I det Hele tror jeg, min gode Herre, at De selv i Deres Blad gjorde bedre i at være lidt mildere i Tonen overfor Modstandere, som man ingenlunde kan frakjende hverken Talent eller Indflydelse.

TROPMANN.

Det er jo muligt, at den daglige Polemik river En mere med sig end godt er! Naar Modstanderne ere grove . . . . enfin, saa slaar man ogsaa lidt haardt til. I Krigen skyder man ikke med løst Krudt. Men naar Etatsraaden virkelig mener, at det er galt, naar De tilraader . . . . .

KALK.

Jeg har intetsomhelst Raad at give Dem. Jeg udtalte blot et ganske almindeligt Indtryk — jeg er saa overordentlig for en vis Glathed, *rondeur*, som man siger paa Fransk, i alle Livets Forhold.

TROPMANN.

Ja, det vêd jeg, og det er naturligvis en overordentlig heldig Egenskab, skjønt Etatsraadens Fjender undertiden angribe Dem for denne „Glathed".

KALK.

Saa—aa! Er det ikke snarere mine Venner? . . . Ja—ja, nok herom . . . Hvem gaar i Theatret i Aften?

VANDA.

Jeg, Fader, paa Gabrielles Plads.

KALK.

Ja, mor Du Dig, det er Ungdommens Sag. Vi Gamle maa misunde jer.

GABRIELLE.

Regner min galante Gemal mig til de Gamle?

KALK.

Saa maatte Guderne have slaget mig med Blindhed.

TROPMANN
(rejser sig).

Ja, jeg vil anbefale mig, Hr. Etatsraad! jeg vilde blot se et Minut op til Dem, da jeg kom Deres Dør forbi.

KALK.

Naa ja! De skal vel paa Kontoret, kan jeg tænke.

TROPMANN.

Farvel, Frue, og snarlig Fornøjelse paa Landet. Farvel Frøken og god Fornøjelse i Theatret.

Kalk blinker let til Gabrielle.

GABRIELLE.

De ser vel ud til os?

TROPMANN.

Mange Tak! Farvel Frøken! Farvel!

Tropmann gaar ud af Bagdøren.

SYVENDE SCENE.

(DE FORRIGE uden TROPMANN.)

VANDA.

Han er ækel.

GABRIELLE.

Mig tiltaler han heller ikke meget.

KALK.

Den Slags Folk maa ogsaa existere.

VANDA.

Hvorfor?

KALK.

For at man kan bruge dem.

VANDA.

Hvortil?

KALK.

En lille Pige kan spørge om mere end syv vise Mænd kunne besvare.

VANDA.

De er beskeden, Hr. Vismand.

GABRIELLE.

Du gjorde Tegn, jeg skulde bede ham.

KALK.

Ja netop saa meget som Du gjorde: en vis Afstand — men heller ikke slippe. Vi faa Fremmede iovermorgen. Kan I gjætte hvem?

VANDA.

Nej, jeg giver strax fortabt.

GABRIELLE.

Jeg kan jo prøve. Det skulde da ikke være Frøken Nini Aaløv?

KALK.

Netop, min kloge Gabrielle.

VANDA.

Det var da morsomt. Gaar det da ogsaa virkelig an, hun kommer?

KALK.

Det gaar godt an. Men hvem kommer mere, kan du ogsaa gjætte det?

GABRIELLE.

Hendes Broder for Exempel.

VANDA.

Det er umuligt.

KALK.

Nej, det er vist; det vil da sige hvis han modtager Indbydelsen, men det tror jeg nok, han gjør.

VANDA.

Nu tror jeg ikke Verden staar til Paaske. Karl Aaløv her!

GABRIELLE.

Se, se! Du er paa Fornavn med ham.

VANDA.

Jeg traf ham undertiden paa Børneballerne hos Ninis Onkel. Han var en underlig kejtet Dreng, lidt tilbageholden og sky. Men undertiden kunde han blusse op som en Raket. (Til Kalk.) Hvorfor boede han ikke der i Huset?

KALK.

Forældrene vare fattige og døde tidligt. Saa tog Onklen Pigebarnet hjem til sig og satte Drengen i Pension.

VANDA.

Nini var den Gang min bedste Veninde, eller rettere min eneste.

GABRIELLE.

Hvorfor kom I fra hinanden?

VANDA.

Ja — det kom saadan ... det var da Aaløv begyndte at skrive . . . det var Fader, som sagde — ,

Kalk
(hurtigt).

Ja nu kan Du jo forny Venskabet.

OTTENDE SCENE.

DE FORRIGE. STENERSEN. Siden en TJENER og AALØV.

STENERSEN.

G'da! Hvor staar det til?

KALK.

Tak, godt, sæt Dig ned, Konferensraad!

STENERSEN.

Væmmeligt Vejr, Hede, Støv. Saa stod den Knægt Tropmann og opholdt mig nede i Porten. Han kom vel heroppe fra.

GABRIELLE.

Sæt Dem hellere i Lænestolen, den er bekvemmere.

STENERSEN.

Jeg kan ikke begribe, Du vil omgaas alt det Journalist-Pak. Hvad har Du at skaffe med saadanne Folk? Jeg vilde ikke have de Smørere indenfor mine Døre.

KALK.

Min Stilling, det politiske Liv fører det med sig.

STENERSEN.

Aa vis vas med den Politik. Naar man har sit ordentlige Embede som Du, er det komplet uforklarligt, at man gider blande sig i den Suppedas. Har Du Lyst til at være Minister, saa for mig gjærne — *jeg* er for stiv i Benene til den Art Trapez-Kunster — men derfor kan Du vel holde Dit Hus frit for al den politiske Janhagel.

KALK.

Du følger ikke med Tiden, min Bedste. Pressen er en Magt.

VANDA.

Læser Konferensraaden ikke Aviser?

STENERSEN.

Jo vist gjør jeg saa, lille Ven; men derfor behøver man ikke at omgaas de Personer, der skrive dem.

VANDA.

Naa! Hvad vilde De saa sige til de Fremmede, vi skulle have paa Lørdag!

STENERSEN.

Hvad for Fremmede? Er det Tropmann?

VANDA.

Meget værre.

STENERSEN.

Hvem, hvem?

Nu ser Vanda de fortvivlede Tegn, Kalk gjør til hende, og standser forbløffet.

GABRIELLE.

Aah, Vanda er en Barndomsveninde af Nini Aaløv — en nydelig Pige —, hun har lovet at komme, og da hendes Broder bor sammen med hende, have vi bedt ham med.

STENERSEN.

Hvad for noget, Aaløv, Politikeren, Journalisten? Vil Du have den Person her i Dit Hus.

KALK.

Jeg kjender ham godt fra Thinget. Vi ere sammen hver Dag.

STENERSEN.

Hvad kommer det den Sag ved? Man beder ikke sin Fyrbøder, selv om man træffer ham hver Morgen, eller Opvarteren paa det Konditori, hvor man drikker Kaffe.

KALK.

Det kan ikke sammenlignes.

STENERSEN.

Det kan det netop udmærket. Men Du

er jo Herre i Dit Hus, selv om Du har Lyst til at gjøre Fest for Rakkerens Dreng. Det siger jeg Dig kun i Forvejen, jeg vil ikke bedes sammen med Dine nye Bekjendte.

KALK.

Det havde jeg maaske heller ikke isinde.

VANDA.

Men hvad har Aaløv da gjort?

STENERSEN.

Aah, det er et Menneske som ikke respekterer det Mindste, som mener det Stik Modsatte af alle honnette Folk, et Menneske som . . . Hør Kalk! At indbyde ham! Det er jo at vende op og ned paa Alting. Det kan Du ikke gjøre.

GABRIELLE.

Tror De ikke, at der er en stor Forskjel paa den egentlige Selskabelighed og saa paa den, ved hvilken man indbyder Kolleger af forskjellig Art?

KALK.

Naturligvis, en politisk Middag kan ikke forvexles med en Vennemiddag.

STENERSEN.

Gjør, hvad Du vil! Men Du vil fortryde det. Det vil skade Dig.

KALK.

Hum! Det tror jeg ikke.

STENERSEN.

I Dit eget Parti, netop skade Dig „politisk“, som Du plejer at sige.

KALK.

Al sund Politik medfører en vis Fordragelighed, og hæderlige Folk kunne altid omgaas andre hæderlige Folk.

STENERSEN.

Ja ja, ja ja! Saa bliver jeg vel med det Første bedt sammen med Kontorbudet. Det skulde glæde mig at træffe Sørensen, det er saadan en net Mand.

GABRIELLE.

Jeg haaber, at Konferensraaden hidtil ikke har følt sig utilpas i mit Hus, og at det heller ikke skal blive Tilfældet i Fremtiden.

STENERSEN.

Etatsraadinden maa ikke misforstaa mig. Hvad jeg siger, er for Kalks egen Skyld. Han handler ubesindigt. Det er dyrebare Interesser der staa paa Spil . . . Og Kalk! Tænk derpaa! Hvad vil man sige om dette paa højere Steder?

KALK.

Alle Rigsdagsmænd indbydes til Hove uden Forskjel.

STENERSEN.

Hum, hum! Unægteligt! Hvis det skal være Dit Forsvar, saa tier jeg ganske stille . . . Jeg vasker mine Hænder . . . Men det siger jeg blot: jeg vil ikke træffe ham.

KALK.

Aa, maaske kommer han slet ikke.

STENERSEN.

Nej, han er maaske for fin.

TJENEREN
(kommer ind med et Kort).

Der er en Herre, som spørger om Etatsraadinden tager imod.

GABRIELLE
(læser).

Karl Aaløv.

STENERSEN.

Maa jeg komme bort.

GABRIELLE
(til Kalk).

Skal jeg tage imod?

KALK.

Sig, Fruen er hjemme.

Tjeneren gaar ud af Bagdøren.

STENERSEN.

Jeg gaar ud den Vej. Jeg ønsker ikke at forstyrre det første Møde.

Stenersen flygter ud af Døren til højre, i det Samme som Aaløv træder ind fra Bagdøren, Kalk gaar ham imøde.

KALK.

Maa jeg forestille Hr. Aaløv for min Hustru og min Datter.

Aaløv hilser paa Damerne.

(Tæppet falder.)

ANDEN AKT.

Haven ved Kalks Landsted. Til venstre Vej, der fører op mod Huset, til højre Vej videre ind i Haven. Til venstre Havebænk, til højre Bord med Stole.

FØRSTE SCENE.

KALK og TROPMANN (siddende ved Bordet til højre).

KALK.

Naa, saa man har virkelig talt saa meget derom ... ser man det.

TROPMANN.

Etatsraaden kan jo nok selv tænke, at det gav Anledning til en Del Snak strax i Begyndelsen; man undrede sig, man spurgte, man regnede ud . . . og Folks Opmærksomhed er naturligvis stegen senere hen, da man troede at spore et vist Maadehold i Aaløvs Artikler.

KALK.

Jeg har hørt det Samme ytre om Deres, Hr. Tropmann; ogsaa i Deres Blad mærker man en større Varsomhed overfor Modstan-

standere, hvad jeg skal være den sidste til at klage over... saa meget mere som det muligvis var netop denne gjensidige Stemning, jeg ønskede at skaffe tilveje.

TROPMANN.

Just saadan har jeg ogsaa forstaaet Etatsraaden. Det var ikke Fred, der skulde sluttes, men en Vaabenstilstand.

KALK.

Knap nok det . . . men selv i Krigen er man jo bleven enig om at udelukke visse giftige Midler eller gloende røde Projektiler, og jeg tror nok, at vor Aviskrig ogsaa passende kunde undlade Brugen af dem . . . Og hvad siger man saa ellers i Byen?

TROPMANN.

Man fortaber sig i allehaande Gisninger, man taler om intet mindre end ministerielle Kombinationer. He, he!

KALK.

Aah milde Himmel, hvor man er dum! Jeg kan føle mig ganske ungdommeligt lystig, naar jeg forestiller mig mine ærede Meningsfællers betuttede Ansigter. Hvilke skumle Planer man tillægger mig, hvilke rædselsfulde Spøgelser man maner frem ved højlys Dag, medens jeg ikke tænker paa andet end at skaffe os lidt Ro herhjemme!

TROPMANN.

Ja Etatsraaden maa ikke glemme, at man vêd, hvor dygtig en Politiker De er . . . og derfor! Saa!

KALK.

Saa tror man, at jeg expres graver mig en Faldgrube for at dumpe hovedkulds ned i den . . . ak ja! Sagen er den, at vort kjære Kjøbenhavn er en lille Ravnekrog, hvor jeg ikke kan bede en Mand til Middag, uden at man taler derom, udtyder og kritiserer denne mærkelige Begivenhed.

TROPMANN.

Ja Folk ere komiske! Det allervildeste af hvad de falde paa . . . aah nej, det er ikke værdt at tale om.

KALK.

Det er altid godt at vide, hvad Folk siger. Lad mig kun høre!

TROPMANN.

Ja vil Etatsraaden tænke sig: man siger saamænd intet mindre end at Hr. Aaløv har et godt Øje til Deres Datter, og at Frøkenen ikke er ganske uden at sætte lidt Pris paa den unge Mand, og at de have truffet hinanden tidt inden Aaløv kom her i Huset, og at *det* var Grunden hvorfor De bad ham, fordi

De selv ønskede at se Forholdet som det var, og at . . .

KALK.

Men Aaløv havde jo ikke i adskillige Aar set Vanda, dengang jeg bad ham for en Maanedstid siden.

TROPMANN.

Ja man mener, at de havde truffet hinanden hos hans Søster.

KALK.

Men Frøken Nini omgikkes jo heller ikke Vanda dengang . . . Ja, kan De nu begribe, hvem der kan løbe om med saadan Bysladder, Hr. Tropmann.

TROPMANN.

Ja, Folk skulle jo have noget at snakke om ... dette er nu noget af det allerurimeligste. Ingen, der har set dem sammen, vil falde paa, at Hr. Aaløv skulde gjøre Kur til Frøkenen. Han viser da f. Ex. Deres Frue langt mere Opmærksomhed... men hvem beundrer ikke hende! Saadan en Hustru faar kun en Mand som De... Se der! Naar man taler om Solen, saa skinner den, — der kommer saamæn Hr. Aaløv oppe fra Huset.

KALK.

Ja, han og hans Søster spise her til Middag idag.

ANDEN SCENE.

DE FORRIGE, AALØV (kommer fra venstre).

AALØV.

Goddag, Hr. Etatsraad! Vi komme vel ikke for tidligt.

Han hilser formelt paa Tropmann.

KALK.

Bevar'os! Paa Landet er det næsten en Fornærmelse at komme lige til Middagsbordet.

AALØV.

Vejret var ganske dejligt, og Nini havde saadan Lyst til at komme ud, saa tog jeg med.

TROPMANN.

Jeg vil gaa lidt op til Damerne.

Han gaar ud til venstre.

KALK

(efter ham)

Vi faa os et Parti Skak om lidt... (Til Aaløv) Vi talte saamænd just om Dem, da De kom.

De sætte sig paa Bænken til højre.

AALØV

(smilende).

Det var maaske heldigt, jeg ikke lyttede.

KALK.

Der tager De Fejl, men jeg har nok mærket, at de to Herrer ikke ret kunne gaa i Spænd sammen. Hvor kan nu en saa fornuftig Mand,

som De være saa ensidig! Tropmann er virkelig et flinkt Menneske.

AALØV.

Det tør jeg ikke benægte, men der gives jo mer eller mindre sympathetiske Mennesker. Og Hr. Tropmann — uden at tale ondt om en af Deres Gjæster — synes mig just ikke lavet af den Dejg, der hæver sig.

KALK.

Vi skulle jo heller ikke alle tilvejrs, nogle maa blive ved Jorden.

AALØV.

Ganske sikkert; men Enhver, der fører en Pen, maa have sit Maal udenfor sig. Det klæder saa godt.

KALK.

De er Idealist, min gode Aaløv.

AALØV.

Kun om Søndagen, Hr. Etatsraad.

KALK.

Er der noget nyt i Kjøbenhavn?

AALØV.

Ikke det mindste, i alt Fald ikke i Politiken.

KALK.

Det eneste, der rigtig interesser Dem.

AALØV.

Jeg forstaar mig saa lidt paa de skjønne Kunster; iøvrigt er alt for mig Politik.

KALK.

Det kan jeg til Dels give Dem Ret i. Fra min tidligste Ungdom har jeg interesseret mig derfor. Men dengang var meget anderledes. Der var i vor Friheds første Dage en Begejstring i Folket, en Varme i Sindene, som uvilkaarligt smittede og rev med. Vor Ungdom nu synes mig sløv eller skeptisk eller gammelklog — jeg forstaar mig ikke paa den.

AALØV.

Der er sikkert Adskillige, De gjør Uret; vi føle ligesaa varmt som De dengang; men vi bære ikke vore Følelser saaledes tilskue som det var tilladt i Deres Ungdom. Dengang var man altid i Feststemning.

KALK.

Ja, De har sikkert ikke let ved at begejstres.

AALØV.

De er næppe heller nogen Enthousiast.

KALK.

Lidt mere sentimental dog end De.

AALØV.

De kjender mig maaske ikke rigtig.

KALK

Jeg tilstaar, at jeg endnu ikke har udtømt Problemet Aaløv, skjønt vi dog saa jævnligt have set hinanden i den sidste Tid — saa jævnligt, at man taler derom.

AALØV.

Virkelig. Det undrer mig egentlig ikke. Vi konspirere vel sammen.

KALK.

Netop. Hvor Folk dog kunne være utrolig dumme! Jeg sagde netop nu til Tropmann —

AALØV.

Aa, det var det, de talte om.

KALK.

Ja, — at jeg dog næppe gik hen og gravede en Faldgrube for mig selv.

AALØV.

Det kunde da ogsaa være, at det var en ganske lille Fælde for mig.

KALK.

Mistænksomhed er Hr. Aaløvs skjønneste Pryd!

AALØV.

Ja hvad vil De, Hr. Etatsraad! Jeg kan nu engang ikke blive fri for den, hvor elskværdige saa Folk ere mod mig. Det gaar mig

ligesom Jeppe: bestandig komme „de forbandede Bondegriller“ igjen. Iøvrigt har jeg da selv hørt lidt om, hvad Folk sige.

KATK.

Naa, det er ogsaa kommet til Dem?

AALØV.

Det tvivler De paa. De fornærmer næsten mit Parti.

KALK.

Man er mistænksom imod Dem.

AALØV.

Ligesom imod Dem. Ja, det er vanskeligt at udregne, hvem af os to der skader den anden mest ved vor Omgang.

KALK.

Ja lad os ikke fordybe os i saadanne Regnestykker (De rejse sig) . . . Der have vi Damerne; de føre næppe saadanne politiske Diskurser som vi i det dejlige Sommervejr.

AALØV.

Sig ikke det! Nini er en Politiker paa en Hals.

KALK.

Da indestaar jeg for min Hustru og Vanda. De ere meget lidt anlagte i den Retning. Ja, De ynder vel emanciperede Damer.

AALØV.

Paa ingen Maade. Jo maaske i Theori, men i Praxis kan jeg ikke lide dem for min Død.

KALK.

Ikke det! Jeg tænkte —

FJERDE SCENE.*)

DE FORRIGE, GABRIELLE, VANDA, NINI.

KALK.

Goddag, Frøken Aaløv! Jeg haaber da ikke, at De er saa slem som Deres Broder, og har bragt Politiken med ud her paa Landet.

NINI.

Nej den har jeg ladet blive i Kjøbenhavn.

GABRIELLE.

Er det muligt, at Herrerne atter have talt Politik i saadant Solskin?

VANDA.

Og i det Grønne!

Kalk, Aaløv og Gabrielle sætte sig ved Bordet til højre, de unge Piger paa Havebænken.

KALK.

Det er sandelig ikke min Skyld. Jeg

*) Hvad der er imellem * kan udelades ved Opførelsen.

forsikrer at jeg selv udenfor mit Hjem er hjærtelig træt af denne evindelige Politiseren.

VANDA.

Men Hr. Aaløv bliver vist aldrig træt.

KALK.

For ham er alting Politik, sagde han lige nu; maaske ogsaa Naturen. Politik er det eneste, man bør interessere sig for.

GABRIELLE.

Det kan Hr. Aaløv ikke mene. Der gives da heldigvis andet og bedre. Poesien da, og Kunsten?

KALK.

Dem bryder han sig ikke om.

AALØV.

De tager fejl, men jeg holder ikke af dem for deres egen Skyld, jeg elsker ikke Kunsten kunstnerisk eller Literaturen literært, men begge politisk.

GABRIELLE.

Jeg forstaar ikke.

KALK.

Jeg saamænd heller ikke.

AALØV.

Det er ganske simpelt. Politik er for mig Kultur, Fremskridt, Idebevægelse, hvad

De vil. Jeg samler i dette ene Ord den aandelige Brydning, Samfundet til enhver Tid rummer. Det Bedste var, at Samfundet helt igjennem var aandigt bevæget. Det gjælder da om at faa saamange som muligt med i Strømmen. Jeg spørger ikke om for eller imod, thi jeg tror at det altid gaar frem trods Stilstand og Tilbageslag. Men jeg forlanger først og fremmest, at hver Mand skal være paa sin Post, føle sit Ansvar, sætte sit Talent, ja sit Liv ind i det Heles Tjeneste.*

GABRIELLE.

Gjør da ikke Kunstneren eller Digteren det, naar han anvender sin Begavelse efter bedste Evne?

AALØV.

Sikkert tvinges han dertil, enten han vil eller ej, men jeg ønsker at han, som enhver anden, skal føle sig politisk medansvarlig. Vort Land er lille, vi have ikke Raad til at undvære nogen. Det kan desuden ikke nytte at se altfor filosofisk paa Tingene. Jeg tager det rent praktisk: mange Smaaviljer skabe tilsammen én stærk Folkevilje. Men desværre er der ikke faa, der netop mene at burde holde sig tilbage fra Partikiven eller Smaatingsstriden, hvad de nu behage at kalde Politiken, og det skader, thi derved trækkes Bevægelsen i Lang-

drag. Alle maa med, og bevidst.* Der maa ingen døde Pletter være.

GABRIELLE.

De taler heldigvis kun om Mænd, vi Damer ere da fri for det Ansvar.

AALØV.

Det tror jeg ikke, Frue!

KALK.

Forstaar jeg ret? Præker De virkelig Politikens Allestedsnærværelse? Jeg vil ikke opholde mig ved Deres Kunstopfattelse — skjønt jeg tvivler paa, at det politiske Maleri vil blive videre tiltalende — heller ikke ved Deres Literaturbetragtning — skjønt jeg næppe tror de politiske Stykker ville trække synderligt Hus — men jeg vil blot spørge om det er Meningen, at vi skulle have Politiken ind i vort Hjem. Det frabeder jeg mig. Jeg havde indtil nu trot, at der i Hjemmet skulde være Fred og Hvile. Skal Kampen trækkes derind, Stridsspørgsmaalene diskuteres der, skal Dagligstuen være en Thingsal, hvor Husfruen præsiderer — Himlen bevare mig for at opleve det.

AALØV.

For det første tror jeg De glemmer, hvormeget jeg indbefatter under Ordet Politik, men

dernæst bekræfte Deres Ord for mig netop det, jeg vil bebrejde Deres Generation. De freder om de døde Pletter, De laver en Theori om at man netop skal være glad ved dem. De frygter Livet. Ja, vist skal De have Politiken ind i Hjemmet i den Form, som passer til det. Hvorfor skulde Deres Hustru ikke interessere sig for det Samme som De selv, hvorfor ikke dele Deres Haab og Bekymringer — og jeg tager just Dem, en Politiker af Fag, bevæget for Deres Lands Vel — hvorfor skulde hun ikke gjennemstrømmes af de samme Følelser som De? Men hvad i al Verden vil De da tale med Deres Hustru om, naar De ikke tør nævne det, som berører Dem dybest, som ligger det hele Folk paa Hjærte? Hvorfor ikke oplyse Kvinderne om de Par simple Tanker og Ideer, hvorom det Hele drejer sig?

KALK.

Jeg antager, at Konsekvensen heraf er, at Damerne skulle vælge og selv vælges til Rigsdagen.

AALØV.

Aa, jeg vil ikke fortabe mig i saadanne Fremtidssyner, som iøvrigt ikke skræmme mig saa særdeles. Jeg paastaar kun, at hvis Politik vil sige Alles Interesse, bør ogsaa Alle være interesserede derfor — altsaa ogsaa det

smukke Kjøn. Mig synes det desuden, at de, der tænke som Etatsraaden, berøve sig selv noget af det allerbedste i Livet. Jeg tror at forstaa, hvad et Hjem betyder, hvilken Lykke det er at rejse det Sten for Sten, paa fast Grund, bygge det op uvejrssikret og trygt. Et Ly skal det være, men jeg vil ikke ligge i Dvale derinde. Jeg vil tale og høre tale om det Samme derinde som udenfor, blot anderledes — forstaas ved en Antydning, spørges med et Smil, sammen med en anden fornøje mig over Menneskenes Latterligheder og harme mig over deres Lavheder. Kan jeg ikke faa et saadant Hjem, saa heller slet intet. Hjemmet er der, hvor man helt ud tør være sig selv . . . ellers har man en Bolig, en Lejlighed, maaske en Salon, om det kommer højt . . . (Pavse, hvorunder Kalk trommer paa Bordet. Smilende) Undskyld, jeg tror næsten, jeg leverer et Forsvar for Ninis politiske Interesser.

NINI.

Mange Tak. Behøves ellers ikke. Er det ikke snarere en Opbyggelsespræken for de andre Damer?

GABRIELLE.

Det er da os, der skal takke. Maaske dog Hr. Aaløv vurderer os Damer lidt for lavt. Vi interessere os virkelig for meget af

det, De omtaler, for det Store, det Smukke, men indrømmer De ikke, at adskilligt herhjemme er lidt vel trivielt og smaat til at lade sig rive hen af.

AALØV.

Det nægter jeg ikke, Frue! De vêd ogsaa vel, at jeg intet Minut har tænkt paa Dem.

KALK.

Du har ganske Ret, Gabrielle, og de danske Kvinder ere sikkert ligesaa varmhjærtede Patrioter som vi Mænd. Men hvor skal Begejstringen vel komme fra? Hvor ere de Personligheder, der kunne vække den?

AALØV.

Jeg tænkte ikke paa Personerne men paa Ideerne.

KALK.

Er De Politiker og vil skille dem ad! Al Politik drejer sig om Personer.

AALØV.

*Deres Politik, ikke min.

KALK.

Aa! vêd De hvad! Forskjellen er vist nærmest den, at De tager alt med, Revl og Krat, medens vi betakke os for de nye Lag.

Aaløv.

Vi forny Jorden om Træets Rod for at det ikke skal gaa ud. Toppen er vissen.

Kalk.

Aa, De skal se, den har Leveevne endnu. Sagen er, at De er bange for alt, hvad der rager op, alt skal nivelleres til et almindeligt Jævnlag.

Aaløv.

Vi se forskjelligt paa Udviklingen. For Dem staar det saaledes, at der gives enkelte Styrende, som holde det øvrige Folk marcherende i langsom Skridtgang hen imod et Maal, som det næppe kjender, i alt Fald ikke selv bestemmer. Jeg tænker mig ligesom et stort Kapløb, hvor alle skulle have de samme Betingelser for at deltage i Løbet, men hvor de flinkeste, de kraftigste, de mest udmærkede angive Retning og Maal kun derved, at de ere forud for de andre.

Kalk.

Blot de ikke ere saa langt forud, at de slet ikke kan faa de andre langsomme og sindige Dødelige med paa den vildsomme Flugt.

Aaløv.

I saa Fald vil Skylden være deres, som bestandig skabe Hindringer og tvinge tilbage. *

GABRIELLE.

Tilgiv, men jeg vil saa nødig, at Herrerne komme bort fra hvad vi talte om først. Jeg har desuden noget at spørge Hr. Aaløv om. De mener, at vi Damer bør interessere os for alt, hvad der bevæger sig i Tiden, hvis jeg forstaar Dem rigtig. Poesi—Kunst—Samfundsproblemer, alt skulle vi have en Mening om. Men egner sig ogsaa alt, hvad der diskuteres i min Mands Værelse til Omtale i min Stue? Skrives der f. Ex. ikke Bøger, der maaske ere interessante, men som vi ikke bør læse?

AALØV.

Det tror jeg ikke, Frue. Hvad skulde det være for en god Bog, som en ærbar Kvinde ikke tør læse eller samtale med en hæderlig Mand om?

GABRIELLE.

Kan der ikke tænkes talrige Æmner, som ikke vare passende at berøre?

KALK.

Med mindre man vil sætte al Blufærdighed til Side.

AALØV.

Tilgiv! Vi talte egentlig ikke om hvad en Fremmed bør sige en ganske ung Pige, men om hvad en Mand skal tale med sin

Hustru om eller Venner af et Hus fremføre for dets Damer. Jeg tror især, at man ikke skal betænke sig paa at tale rent ud og nævne Tingen ved dens rette Navn, fordi det netop er det Halve, det halvt Afslørede, halvt Tilhyllede, som hidser og gjør Skade. Den nøgne Sandhed kan muligvis virke højst oprørende, ja frastødende, men den er sund.

GABRIELLE.

Kunne da alle taale at høre den?

AALØV.

Man kan jo sige den hensynsfuldt, men man har ikke Lov til at besmykke den. Tro mig, Frue, Ærlighed det er den eneste Vej til Frelse. Hvor man saar Sandhed, der spirer Lykke.

KALK

(rejser sig).

De bliver formelig pathetisk. De er yngre end jeg troede. Jeg synes nu, man bliver saa uendelig led af al denne Raaben paa Sandhed.

Alle rejse sig.

AALØV.

Ja, undskyld! Jeg kom op at ride paa en Kjæphest, det er svært at standse Farten.

KALK.

Tropmann venter paa sit Parti Skak. (Til Gabrielle) Gaar Du med?

GABRIELLE.

Nej, jeg vil ned i Drivhuset.

Kalk gaar ud til venstre.

AALØV.

Tillader De, jeg følger med, Frue.

Gabrielle og Aaløv gaa ud til højre.

FJERDE SCENE.

VANDA og NINI.

NINI

(seende efter Aaløv).

Det er svært, hvor Karl er veltalende. Mon det er Din Stedmoder, der inspirerer ham?

VANDA.

Hun forstaar saa godt at tale med ham. Jeg sidder og hører og hører ... men jeg kan ikke sige et Ord.

NINI.

Din Fader og Karl synes omtrent at være uenige om alt mellem Himmel og Jord ... det forekommer mig næsten som en Drøm, at vi virkelig ere her paa Landet hos Jer.

VANDA.

De skjændes da aldrig.

NINI.

Ja derfor behøve de ikke at komme godt

ud af det med hinanden. Man skjændes altid med dem, man er enig med.

De sætte sig ved Bordet til højre.

VANDA.

Du mener dem, man holder af.

NINI.

Ja, de andre gider man da ikke overbevise. Din Fader og Karl ere altfor høflige... Kun en Gang imellem noget spydige... jeg tror ikke paa Freden.

VANDA
(ivrig).

Det er ikke Dit Alvor! Har Du hørt noget? Du tror da vel ikke, at der igjen skulde komme et Brud og vor Omgang høre op?

NINI.

Nej, vær ganske rolig! Det er blot mine egne Tanker. Og hvad gjør saa det, om Karl ikke kom her mere... Vi to skulle nok holde paa hinanden.

VANDA.

Jeg har slet ingen Veninde uden Dig; men jeg vil iøvrigt gjærne have, Din Broder skal komme hos os.

NINI.

Tak for mig og for ham. Forresten har

jeg endnu aldrig kjendt nogen ung Pige, der tilstod at have mere end én Veninde.

VANDA.

Det er frygteligt, hvor Du er bleven overlegen. Det maa være Dine politiske Kundskaber, der gjøre Dig saa klog. Du skulde lære mig noget deraf.

NINI.

Du slaar nok ind i Linstows Tone.

VANDA.

Han drillede Dig dygtigt sidst.

NINI.

Aah, han kan ikke drille mig. Vi vare blot oppe at skjændes om Politik.

VANDA.

Og man skjændes kun med dem, man holder af.

NINI.

Aa ja saamænd, Linstow og jeg er gamle Venner; vi have kjendt hinanden saa længe, at han næsten kan være min Fætter. Derfor ere vi paa saadan Drillefod. Men jeg er da ikke kommen her i Huset for at berøve Dig Dine Tilbedere.

VANDA.

Linstow, min Tilbeder! Nej, Du kan være ganske rolig.

NINI.

Jeg mente, han delte sig ligelig mellem Dig og Din Stedmoder. Jeg kan forresten godt forstaa, at et Mandfolk bliver indtaget i hende, for hun er dejlig.

VANDA.

Hun er ogsaa god.

NINI.

Er hun det? . . . Jeg vilde ikke gifte mig med en Enkemand og blive Stedmoder til en stor Pige som Dig. Jeg vil gjærne have tolv Børn selv, men ingen Stedbørn.

VANDA.

Aah, det faldt jo ganske naturligt. Gabrielle har været her i Huset fra jeg var 14 Aar gammel, strax efter Moders Død.

NINI.

Din Fader er meget ældre end hun.

VANDA.

Fader! Ja men det ser man ikke, han er saa smuk.

NINI.

Du kommer godt ud af det med hende?

VANDA.

Udmærket. Jeg er saa vis paa, naar Gabrielle finder noget rigtigt eller passende,

saa er det ogsaa saadan. Der er ingen, der kan raade En som hun. Hun har saadan sikker Takt — det siger ogsaa Fader.

NINI.

Det samme siger ogsaa Karl. „Den eneste virkelige Dame han har kjendt“. Det er ikke meget høfligt mod os andre. Mig er nu Din Stedmoder for fornem, altfor meget Etatsraadinde, men Karl er utrættelig i at lovprise hende.

VANDA.

Saa! Er han saa begejstret?

NINI.

Du skal ikke blive jaloux. Du er heller ikke Stedbarn — det vil sige for ham. Han synes saa godt om Dig.

VANDA.

Det er særdeles venligt af ham. Jeg kunde ikke fortænke ham i, hvis han fandt mig meget dum, saaledes som jeg maaber i hans Nærværelse.

NINI.

Kan Du ikke lide ham?

VANDA.

Din Broder er meget morsom at høre tale.

NINI.

Du udtrykker Dig med en Takt som gjør Din Lærerinde, Etatsraadinden Ære. Jeg havde nu haabet . . . (afbrydende sig). Vêd Du, at Karls Parti er rasende paa ham fordi han kommer her i Huset, Banner — Banstraalen som Linstow kalder ham — erklærer ham for Forræder, og de andre stemme i med?

VANDA.

Vêd Du, at Faders Parti er højst fornærmet over, at Din Broder kommer her i Huset, Konferensraad Stenersen — Forstenersen som Linstow kalder ham — erklærer Fader i Rigets Akt, og de andre stemme i med?

NINI.

Det er altsaa de to stridende Huse: Montecchi og Capuletti.

VANDA.

Omtrent.

NINI.

Og vêd Du saa, hvad jeg havde haabet? At Du og Karl havde kunnet opføre Romeo og Julie, naturligvis uden den tragiske Slutning.

VANDA.

Du er meget for fremsynet, Nini, det er vist atter Politiken, der løber af med Dig.

NINI.

Det vilde just være den rigtige Alliance-politik.

VANDA.

Der kommer forresten Din Romeo.

FEMTE SCENE.

DE FORRIGE, LINSTOW (fra venstre).

LINSTOW.

Godmorgen, mine Damer, maa jeg forstyrre Deres fortrolige Meddelelser!

NINI.

De er meget velkommen.

VANDA.

Det er netop smukt af Dem, at De kommer tidligt. Fortæl os nu noget interessant!

LINSTOW.

Det maa De ikke bede mig om, saa kan jeg ikke hitte paa et eneste Ord.

VANDA.

En Prokurator, der skal forsvare alle Slags Sager, er dog vist meget opfindsom.

NINI.

Hør, De maa sikkert faa en hel Mængde at vide, saadan af snurrige Ting paa Deres Kontor.

LINSTOW.

Jeg er for ung. Man søger mig endnu ikke for de rigtige Skandaler. Det gjør mig meget ondt, jeg ikke kan tjene Dem.

NINI.

Aa, jeg er slet ikke nysgjerrig. Jeg kan forresten saa godt forstaa, at man ingen Tillid har til Dem.

LINSTOW.

Mange Tak. Det kommer dog mindre af min Ungdom — som endelig ikke er saa stor — end af min enlige Stand.

VANDA.

Det var da mærkeligt.

LINSTOW.

Det gaar Sagførerne ligesom Lægerne: de maa gifte sig for at faa Praxis. Naar vi først ere blevne vaccinerede paa den Maade, saa ere vi meget brugbare. Der er heller ikke andet for: jeg maa bekvemme mig til at strække Armen ud.

VANDA.

Blot det saa slaar an.

NINI.

Aah, Linstow er vist meget inflammabel.

LINSTOW.

Tror De? Ja, men saa er der denne Anstrængelse med at fri.

VANDA.

De er bange for at faa Nej.

LINSTOW.

Nej! Hvem frier, førend han er sikker paa sit Ja?

NINI.

Og hvem siger Nej til Dem?

LINSTOW.

De mener, at der ikke er nogen. Det glæder mig ganske særdeles. Alligevel misunder jeg Damerne, som blot skulle sidde stille og sige Ja eller Nej efter Behag, medens vi arme Syndere paatage os hele den besværlige Del af Festen.

NINI.

Saa kunne vi heller ikke spørge.

LINSTOW.

Nej, men saa komme de heller ikke i saadanne Fristelser som vi Mænd til at spørge for tidligt. Nej, skjøn blot paa denne Passivitet, som gjør Deres Liv saa bekvemt! Kan der nu tænkes noget mageligere og behageligere end den Maade, paa hvilken Frøken Kalk lever?

VANDA.

Tror De, jeg er saa doven?

LINSTOW.

Paa ingen Maade. Det er ikke Deres Skyld, at det engang har ordnet sig saadan for Dem. De staar op om Morgenen med den søde Tanke, at De ikke har det Fjærneste at udrette hele Dagen. De drikker The, læser ganske lidt i Bladene —

NINI.

Feuilletonen.

LINSTOW.

Og fantaserer maaske en halv Timestid paa Klaveret. Derpaa Frokost. Saa klæder De Dem om, modtager Besøg eller gjør selv Visiter, gaar i Butiker for at kjøbe ny Pynt, der klæder Dem endnu bedre end den gamle, skifter endnu engang Toilette, hvis De skal i Middagsselskab o. s. v. o. s. v. lader Dem forkjæle og beundre, er selv elskværdig mod alle Mennesker og lægger Dem til Sengs med den rolige Bevidsthed at have opfyldt Deres Bestemmelse den hele Dag: at være en Prydelse for det Samfund, De tilhører. Det er smukt og ikke anstrængende.

VANDA.

De gjør dygtigt Nar. Det er meget mu-

ligt, at jeg er saa unyttig, som De siger, men jeg vilde inderligt ønske, det var anderledes.

NINI.

Hvor anstrængende er derimod ikke Prokurator Linstows Liv! Bestandig Arbejde fra Morgen til Aften. Alt interesserer De Dem for, Smaat som Stort. Aldrig har De en Fornøjelse; De spiller ikke to Gange om Ugen L'hombre med Deres faste Parti, gaar ikke i Theatret hver Gang der er nyt Stykke, er ikke hver Dag bedt ud til Middag, rejser ikke udenlands hvert Foraar. Bestandig dette opofrende Slid. Hvor maa vi Damer ikke skamme os overfor denne utrættelige Virksomhed!

LINSTOW.

Jeg talte ikke om Dem, Frøken Nini, med Deres stærke politiske Interesser. Deres Tid er optaget af Sysselsættelse med Samfundets Tarv.

VANDA.

Ja De spotter over, at en Dame har Interesse for Politik; men det var netop det, som Ninis Broder for et Øjeblik siden fordrede af os. Og det giver jeg ham Ret i. Jeg er saamænd selv begyndt at læse derom i den sidste Tid.

LINSTOW.

Ser man det! Maaske Aaløvs udmærkede Artikler?

VANDA.

Ogsaa dem.

NINI.

Det var Ret. Se saa kunde Karl næsten have spart sig den Præken. Hvor skal De nu hen, stakkels Linstow? Nu taber Deres Ideal sin Glans.

LINSTOW.

Jeg begynder sandt for Dyden at skamme mig. Jeg tror, jeg vil stille mig til Rigsdagen. Det er altid en Begyndelse til at kjende noget til Politik.

NINI.

Det var dog vist bedre, De havde noget Begreb om Sagerne iforvejen.

LINSTOW.

Ja, hvis jeg turde haabe, at De vilde sætte mig ind i dem, (Nini ryster paa Hovedet) ikke? Ja, saa er jeg bange, jeg aldrig kommer til Bunds deri. (Til Nini meget bønligt.) Maa jeg ikke være fri derfor?

NINI.

Jeg vil betænke mig.

LINSTOW.

Det er fortvivlende, hvilke Fordringer der stilles til et stakkels Mandfolk i vore Dage. Alt det han skal udrette! Nej, jeg burde have været en ung Dame som De, Frøken Kalk. I Deres Sted vilde jeg ikke gifte mig.

VANDA.

Det har heller ingen Hast.

LINSTOW.

Nej, saa er Deres Lykke forbi. I alt Fald saasnart jeg bliver gift, læsser jeg alt hvad muligt er over paa min Kone: Husholdning, Regnskab og Omgang og Interesser. Jeg tager kun Kontoret paa mig og forbeholder mig at rejse bort hvert Aar en Maanedstid — alene for at min Kone bedre kan paaskjønne, hvor rart det er at have mig hjemme.

NINI.

Det var net! Og hun skal aldrig med?

LINSTOW.

Jo paa Bryllupsrejsen. Ellers ikke. Men nu har jeg fremstillet Dem hele min Livsanskuelse; nu tror jeg nok, jeg vil tage et Bad ovenpaa den Anstrængelse. De kunde passende følge med ned ad Vejen.

NINI.

Skal vi virkelig ud paa den støvede Landevej mellem alle de pyntede Søndagsfolk. Vil Du, Vanda?

VANDA.

Ja, vi faa vel være elskværdige mod vor Gjæst.

SJETTE SCENE.

DE FORRIGE, GABRIELLE og AALØV (fra højre mødende de andre).

GABRIELLE.

Hvor skal De hen?

NINI.

Vi følge Linstow til Vands.

Vanda, Nini og Linstow gaa ud til venstre.

GABRIELLE
(sættende sig paa Havebænken).

Hun er sød, Deres Søster.

AALØV
(ligesaa).

Det glæder mig, De synes om hende. Hun er lidt rask i sit Væsen, hun har stadig levet mellem alle mine Bekjendte.

GABRIELLE.

Det vil tabe sig, naar hun bliver gift. Og det varer vist ikke længe, hvis ikke alle Julemærker slaa fejl.

AALØV.

Jeg tror næsten ogsaa.

GABRIELLE.

Saa vil De føle Dem alene.

AALØV.

Maaske. Jeg har altid mest levet med mit Arbejde.

GABRIELLE.

Og det har været Dem nok? De har ikke længtes efter andet.

AALØV.

Længsel har jeg vel nok havt, men jeg har bekæmpet den. Jeg har virkelig længe troet, at jeg var temmelig pansret mod Verdens Daarskaber.

GABRIELLE.

Er Pansret da nu borte?

AALØV.

Jeg kan godt hænge min Rustning op i oldnordisk Museum.

GABRIELLE.

Hvori vil De saa kæmpe?

AALØV.

Jeg er ikke slet saa kamplysten nu som før.

GABRIELLE.

De har opnaaet nok?

AALØV.

De gjør mig Uret, Frue, det er ikke det. Men jeg er bleven slap i den sidste Tid. Den Følelse er mig ikke altid nærværende, som før drev mig frem.

GABRIELLE.

Hvad var det for en Følelse?

AALØV.

En Retfærdighedstrang, ganske simpelt, i alt Fald stod det saaledes for mig — en hæftig Medlidenhed med dem, jeg syntes led Nød og Fortræd, og en ubændig Lyst til at hævde Retten og sige Sandheden op i Ansigtet paa dem, der nødigst vilde høre den.

GABRIELLE.

Det var jo en smuk Følelse. Tror De da ikke mere paa Deres Ret?

AALØV.

Jo, sikkert! Men jeg finder det saa overordentlig pinligt at gaa omkring og være Sandhedsvidne. Hvorfor skal jeg tage alt det paa mig, som følger med? Er det virkelig Meningen med Livet? Jeg begynder at tvivle. Se Linstow! Han tager sig ikke Verden saa nær.

Han lever fornuftigt, hæderligt, behageligt. Hvorfor skal jeg slaas med alle Vejrmøllerne?

GABRIELLE.

Men Deres Liv er rigere end hans, og før tænkte De jo ogsaa anderledes.

AALØV.

Ja før. Da fandt jeg min Glæde i hvad jeg udrettede „for Sagen", som det hedder, nu derimod —

GABRIELLE.

Nu?

AALØV.

Nu trænger jeg til fredeligere Glæder, synes jeg, (med et halvt Smil) næsten til det ideale Hjem, vi talte om før.

GABRIELLE.

Saa maa De se Dem om efter en Kone, at De kan gifte Dem og skaffe Dem det Hjem, De ønsker.

AALØV.

Jeg havde næsten troet, Frue, saa meget som vi have talt sammen i den sidste Tid, at De ogsaa kjendte det, jeg fortav.

GABRIELLE.

De fortav det vel netop, fordi jeg ikke burde vide det.

Aaløv.

De har sikkerlig vidst, hvor dyrebar Deres Omgang har været for mig, hvor megen Lykke jeg skylder Dem i den Maaned, jeg har kjendt Dem, men ogsaa hvor megen Melankoli. Fra første Gang, jeg traf Dem, har jeg talt anderledes med Dem end med nogen anden — Ordene kom mig paa Læben med en Hast som aldrig før — jeg syntes, at Dem maatte jeg fortælle alle mine Tanker — og den Venlighed, hvormed De hørte mig, det var Lykken. Men saa bestandig at gruble over, hvor fjærn og fremmed De var mig og hvorledes næsten hvert Haab, ja hvert Ønske var mig berøvet — det har gjort mig mer end mismodig.

Gabrielle.

De *maa* ikke tale saadan.

Hun gaar forbi ham til Bordet til højre. Han følger efter.

Aaløv.

Det kan ikke fornærme Dem. Jeg maa engang sige Dem, hvor bittert det har været mig at møde Dem her i Omgivelser, der ere Deres Natur saa lidt værdige. De, der er saa klog og taktfuld, saa ivrig efter at bedømme Mennesker og Forhold rigtigt, passer ikke i et Hus, i et Selskabsliv, hvor man gjør hundrede Omveje for at undgaa en ret Mening, hvor alt synes at bero paa stiltiende Overens-

komster og vidt forgrenet Hykleri. De maa jo tørste efter et frit Ord og en ærlig Følelse. Jeg tror bedre at have forstaaet Dem, end han, hvis høflige Venlighed og afmaalte Fortrolighed skjuler Dem ligesaa tæt for Verden som Troldomsskoven lukkede for den slumrende Tornerose.

GABRIELLE.

De maa dog tro, at jeg er helt vaagen... men jeg beder Dem, sig intet nedsættende om ham, det vil jeg ikke høre.

AALØV.

Det har jeg ikke villet. Men har jeg ikke Ret? Er De lykkelig ved dette?

GABRIELLE.

Det er nu engang saaledes. Hvad hjælper det at tale derom? Og dog — hvorfor skal jeg ikke tilstaa, at jeg er glad ved at Livet har ført mig sammen med Dem. Her er saa tavst i Huset til dagligdags; det er godt engang at høre en stærk Stemme — (smilende) skjønt jeg forresten slet ikke giver Dem Ret i Alting.

AALØV.

Jeg takker Dem for Deres Ord, de friste mig til —

GABRIELLE
(afbrydende),

Vi skal være gode Venner, ikke sandt? De vil nok.

AALØV.

Og er et Venskab muligt mellem Dem og mig? — Desuden, jeg kan jo kun sjældent tale med Dem. Hvor ofte er det sket, medens jeg har kjendt Dem, at vi have været ene saa længe?

GABRIELLE.

Nu kunne vi jo ses hyppigt, da Kalk og De er gode Ven- (afbrydende sig) omgaas med hinanden.

AALØV.

Og er De vis paa, at det vil vare ved?

GABRIELLE.

Hvorfor skulde det høre op?

AALØV.

Tro mig, der er Uvejr i Luften.

GABRIELLE.

Saa er det Dem, der vil bryde.

AALØW.

Nej — skjønt jeg vel paa alle Maader burde. Jeg har gjort meget mer end De aner for at holde dette Bekjendtskab vedlige, fordi det var blevet min største Glæde at komme i dette Hus, at mødes med Dem. I talløse

Smaating har jeg bøjet mig og føjet mig efter den Nødvendighed, som Forholdet medførte. Maaske var det Bagateller, men Skade har det gjort. Alligevel er jeg ikke Herre over, hvorlænge det vil vare. Og naar saa Bruddet kommer —

GABRIELLE.

De hilder Dem i Indbildninger.

AALØV.

Jeg forsikrer Dem — hvor skal jeg saa se Dem? Jeg beder Dem i alt Fald: Skjænk mig en Samtale andetsteds end her i Deres Mands Hus! Luften knuger mig her. Kan jeg ikke møde Dem?

GABRIELLE.

Umuligt.

AALØV.

Vær ikke saa kold!

GABRIELLE.

Er De saa vis paa, jeg er det?

AALØV.

Mød mig — der kommer Deres Mand. Jeg vil ikke tale med ham nu. Tænk paa, hvad De er for ham, og hvad for mig.

Han gaar hurtigt ud til højre.

SYVENDE SCENE.

GABRIELLE, KALK (kommer fra venstre, gaar over Scenen, standser og ser ud mod Haven).

GABRIELLE
(siddende paa Bænken).

Hvad ser Du efter?

KALK.

Efter Aaløv! Hum, hum! Det er vist ikke rigtigt.

GABRIELLE.

Hvilket?

KALK.

Aa, det er Tropmann, der fortæller, at Folk tale om Aaløvs formentlige Forliebelse i Vanda.

GABRIELLE.

Hvilken Snak!

KALK.

Du har ingenting mærket?

GABRIELLE.

Aa, Tropmann er en Sladdersøster. Du skulde vise ham Døren.

KALK.
(stadig seende ud af Scenen).

Aa, det er ikke værdt at være saa rigoristisk. Se, se!

GABRIELLE.

Hvad er det for Iagttagelser, Du anstiller?

KALK.

Kom engang herhen og se paa Vandas Ansigt, naar hun nu taler med Aaløv.

GABRIELLE
(har rejst sig og staar hos ham).

Ja! Hendes Blik søger hans.

KALK.

Løjerligt, hvad! Mon hun dog ikke skulde være en Kjende forliebt?

GABRIELLE.

Hun beundrer ham maaske, men forelsket! — det er Vanda ikke.

KALK.

Ja kan hun først beundre ham, saa kan hun sagtens elske ham. Nej, det skal jeg dog ikke vide noget af. Det maa der sættes en Stopper for. Det er én Grund mere.

GABRIELLE
(siddende ved Bordet).

Til hvad?

KALK
(gaaende op og ned).

Til at bryde denne Omgang, der allerede er bleven mere intim end jeg skjøtter om og nogensinde tænkte paa.

GABRIELLE.

Du vil pludseligt bryde med Aaløv! Det er umuligt!

KALK.

Bryde pludseligt, nej! Lade falde — lidt hurtigt. Hvorfor skulde det være umuligt?

GABRIELLE
(sættende sig).

Hvad vil Folk sige?

KALK.

Ingenting eller hvad jeg vil have. De ville i alt Fald finde sig med større Ro i Aaløvs Afsked fra mit Hus end i hans Indtrædelse deri. Jeg er ogsaa snart kjed af hans evindelige Deklamationer.

GABRIELLE.

Hvorfor bad Du ham egentlig?

KALK.

Fordi jeg ansaa det for nyttigt. Og det har ogsaa gavnet mig — (med et Smil) om just ikke ham.

GABRIELLE.

Og nu kaster Du ham bort!

KALK.

Du bruger saadanne stærke Ord — ganske mod Din Vane. Tror Du, jeg vil gjøre mig

skyldig i nogen Forsyndelse mod Takt og god Tone?

GABRIELLE.

Det falder mig ikke ind. Men fortæl mig engang, hvad var Din Hensigt med Aaløv og hvad er Dit Maal nu?

KALK

(sættende sig hos hende).

Min Hensigt var maaske den: at styrke min Stilling ved at vise Folk, hvor langt min personlige Indflydelse strakte og at jage en lille Skræk i mine egne Venner for de Planer, som de selv tillagde mig.

GABRIELLE.

Hvilke Intriger, Du bevæger Dig i!

KALK.

Jeg intrigerer aldrig, jeg handler ganske aabenbart, gaar min Vej i fuldt Sollys.

GABRIELLE.

Og hvad er saa Dit Maal? Være Minister?

KALK

(vuggende med Hovedet).

Kan være.

GABRIELLE.

Er det saa stort?

KALK.

Stort eller smaat, det er relativt. Det er

det Største, man hertillands kan opnaa. Desuden der er mere ved at være Minister end mangen En vil være ved.

GABRIELLE.

Man har Magt?

KALK.

Magt maaske ikke saa særdeles, men Myndighed, Autoritet. Ens Ord, Ens Mine, Ens blotte Gaaen og Kommen faar en Betydning, der styrker En. Man staar i Samfundets Midtpunkt, og meget drejer sig om En. Man føler sig rolig, sikker og stolt. Vêd Du: i Thinget naar Ministeren begjærer Ordet, gaar han forud for alle. Saaledes er det bestandig. Det morer mig at holde alle Traadene i min Haand, at misundes, bukkes for og beundres.

GABRIELLE.

Og hvad vil Du udrette som Minister?

KALK.

Hvad behager! Udrette? Hvad mener Du?

GABRIELLE.

Jeg mener, hvad er det for Reformer eller Forbedringer, Du ønsker at arbejde for?

KALK

(ser vist paa hende).

Jeg synes, Du bliver Aaløvsk. Det er

virkelig paa Tide, han kommer bort. Han tager nok ellers begge mine Damer fra mig.

GABRIELLE
(med stor Kulde).

Det har vist ingen Nød.

KALK.

Bliv ikke fornærmet, det var taktløst sagt.
(Han nærmer sig hende).

GABRIELLE
(undvigende ham).

Der staar Konferensraaden oppe ved Huset.

KALK.

Lad os saa tage imod ham. Vær lidt elskværdig mod den Gamle! Vi have forsømt ham i den sidste Tid.

Han gaar hurtigt ud til venstre, Gabrielle ser efter ham, farer sammen og følger efter.

— ———

OTTENDE SCENE.

AALØV og LINSTOW (komme ind fra højre).

LINSTOW.

Du gaar nok altid, naar Tropmann nærmer sig.

AALØV.

Jeg kan ikke lide den Knægt. Jeg begriber ikke, hvor Du kan være saa venlig imod ham.

LINSTOW.

Den vise Østerlænder siger: det er vanskeligere at finde et ganske ærligt Menneske end en ganske lige Palme. Jeg har hver Dag den Ære i Forretninger at træffe en Mængde Tyveknægte. Det er desuden ikke den Tropmann, der myrdede alle Børnene ovre i Frankrig.

AALØV.

Du er altfor vittig.

LINSTOW.

Og Du er altfor gnaven — eller rettere altfor forelsket.

AALØV.

Jeg forelsket!

LINSTOW.

Ja, Herregud, hvad ondt er deri! Det er jo en yndig Pige.

AALØV.

Hvem?

LINSTOW.

Nej hør nu! Da Du vel ikke nærer en forbryderisk Kjærlighed til Din egen Søster, saa kan det da ikke godt være andre end Frøken Vanda.

AALØV.

Vanda! Saa det har Du mærket! Du frygter vel, jeg skal jage i Dine Bede.

LINSTOW.

Aah, min gode Ven! Du vêd meget bedre Besked. For min Skyld skal Du ikke paalægge Dine Følelser noget Baand. Fri Du blot strax!

AALØV.

Ja, Tak skal Du have, jeg vil dog nok vente lidt.

LINSTOW
(pegende mod venstre).

Nu er hele Selskabet samlet. Hvor Fruen dog ser godt ud! Der er noget militært ved Holdningen. Faderen var jo ogsaa Oberst.

AALØV.

Har Du kjendt ham?

LINSTOW.

Set ham et Par Gange. En pyntelig gammel Herre, der holdt af at leve altfor godt paa sin Sultepension. Du kan tro, det ikke var for Fornøjelse, at Datteren tog ud som Gouvernante. Men hun skiftede da ogsaa snarest muligt Stilling. Folk havde adskilligt ondt deraf.

AALØV.

Mon hun var forelsket i ham?

LINSTOW.

Hun! Han i hende. Der er jo altid En, der kysser, og En, der rækker Kinden til. Vil

Du lægge Mærke til, at hun siger Kalk til ham og han Gabrielle til hende: alle Ægteskaber inddeles i dem, hvor Konen kalder Manden ved Fornavn, og dem, hvor hun kun bruger Efternavn. Og jeg mindes aldrig at have hørt Kalks Fornavn i Fruens Mund.

NIENDE SCENE.

DE FORRIGE, KALK og TROPMANN. Senere STENERSEN og GABRIELLE, VANDA og NINI. En TJENER.

Linstow og Aaløv trække sig tilbage mod Baggrunden. Siden nærme de unge Piger sig til dem.

TROPMANN

(meget ivrig).

Konferensraaden har det oppe fra Kontorerne. Der kan ingen Tvivl være om, at Demissionen er indgiven igaar aftes. Imorgen vil hele Byen vide det. Jeg sætter det i Avisen „efter Forlydende".

KALK

(nervøs, men rolig).

Det kommer jo heller ikke uformodentlig. Man har jo i lang Tid været forberedt paa at Ministeren af Helbredshensyn ønskede at trække sig tilbage. — Hvem mon der skal være hans Efterfølger?

TROPMANN.

Det Samme var mit Spørgsmaal til Konferensraaden. Han svarede afvisende. Men

jeg trængte paa. Jeg nævnede lige ud Deres Navn. Jeg omtalte, hvor fortrinligt De vilde gjøre Fyldest i denne Plads og hvor ubetinget den offentlige Mening vilde bifalde Deres Indtrædelse i Ministeriet.

KALK.

Og Stenersen? Bemærkede han noget hertil?

TROPMANN.

Først svarede han slet ikke; men mumlede blot efter sin Vane. Jeg lod ham ikke have Ro og holdt ham tæt til Ilden. Man svarer altid mig, naar jeg *vil* have noget at vide. Endelig lod han falde disse Ord: „Kalk har vist andre Planer; han er saa mangfoldig“. Ja undskyld, Hr. Etatsraad, ipsissima verba, hans egne Ord.

KALK.

(imellem Tænderne).

Fordømt.

TROPMANN.

Jeg gav ikke fortabt. Jeg paaviste, hvor uholdbare slige Beskyldninger vare. Han blev bestandig mere gnaven og ordknap. Endelig — ja jeg vil nødig være indiskret, Hr. Etatsraad — maa jeg fortsætte?

KALK

(bleg).

Jeg kan høre alt, som siges mig i en god Mening.

TROPMANN.

Endelig sagde Konferensraaden rent ud: Den, der omgaas en Aaløv, passer næppe til Minister.

Kalk og Tropmann fortsætte Samtalen sagte, medens det øvrige Selskab kommer op mod Forgrunden.

STENERSEN.

Sværmer virkelig ogsaa Etatsraadinden for denne Forfatter? Jeg tilstaar ikke at kjende ham. Jeg har læst det Gamle og Gode, jeg føler ingen Lyst til det Nye og Daarlige.

GABRIELLE.

Alt nyt er vel ikke slet.

STENERSEN.

For en gammel Mand som mig, ikke for unge Mennesker — som Kalk.

KALK

(vendende sig).

Siden naar regnes jeg til de Unge?

STENERSEN.

Du omgaas jo lutter Ungdom. Lige søger Lige.

KALK.

Jeg har indtil nu ment, at Du hørte til min nærmeste Omgang.

STENERSEN.

Jeg viger Pladsen for de opvoxende Slægter.

NINI.

Herregud! Hvorfor er De saa vred paa os? De maa dog engang selv have været ung.

STENERSEN.

Formodentlig.

NINI.

Sværmede De dengang for det Gamle?

STENERSEN.

Jeg agtede Alderdommen, unge Frøken!

AALØV.

Det gjør man ogsaa nutildags, naar den er agtværdig.

STENERSEN

(meget fornem).

Virkelig! Ja, jeg vil aldeles ikke indlade mig paa nogensomhelst Disput med Dem. Vi kunne vist ikke finde det allerringeste fælles Udgangspunkt.

AALØV.

Aah! Almindelig Høflighed.

STENERSEN.

Hr. Jeg maa paa det Bestemteste —

(Han kan ikke finde Ord og gaar meget ophidset over til højre, hvor Tropmann trøster ham).

KALK.

(trædende til, dæmpet men saaledes at alle kunne høre).

Hr. Aaløv! De glemmer ganske de Hensyn, man skylder en ældre Mand.

AALØV.

Undskyld! Konferensraadens Tone var næppe korrekt.

KALK.

Nej, De maa undskylde, derover er jeg den bedste Dommer. I mit Hus maa min mangeaarige Ven, en Mand afst de ørste Fortjenester, ikke fornærmes eller blot stødes den ringeste Smule.

VANDA.

Men Fader dog!

AALØV.

Hr. Etatsraad!

Linstow holder Aaløv tilbage. Kalk er gaaet til Stenersen, hvis Haand han trykker.

TROPMANN
(sagte til Kalk).

Brillant! Deres Excellence!

KALK.

Lad os gaa op til Huset! Vi skal strax spise. Konferensraad! Vil Du føre min Hustru, og Hr. Tropmann, vil De byde min Datter Armen!

LINSTOW
(til Nini).

De vil vel nok tage Deres gamle Vens Arm.

De tre Par gaa ud til venstre. Kalk vil følge efter.

AALØV
(standsende ham).

Hr. Etatsraad! Et Ord!

KALK.

Vi skal tilbords.

AALØV.

Jeg beder Dem. Jeg forstaar, at man i et Øjebliks Ophidselse kan benytte Udtryk, som man ikke er Herre over. Skjønt De før syntes mig ganske uberettiget dertil, kan jeg undskylde det, hvis De selv vil erkjende —

KALK.

Jeg var aldeles ikke ophidset før, og jeg har intet at undskylde.

AALØV.
(koldt).

Ah! Jeg forstaar. Spillet er tilende.

KALK.

Hr. Aaløv! Maa jeg bede Dem —

AALØV.

De kan være forsikret om, at jeg intet Øjeblik glemmer, at jeg er Gjæst i Deres Hus, selv om jeg vêd med mig selv, at jeg idag er det for sidste Gang.

KALK.

De vil Skandale.

AALØV.

Er det ikke snarere Dem, der vil det, og vilde jeg ikke takke bedst for den udviste Gjæstfrihed ved at hugge Traaden over saa brat som muligt? Hvad der har fremkaldt det pludselige Omslag, aner jeg vel ikke, men noget gjemmer sig bagved Deres forandrede Optræden.

KALK.

Jeg skal kortelig sige Dem det. Jeg har indset, at vi to høre ikke sammen. Hverken Deres Tale, Deres Meninger eller Deres Væsen passe i mit Hus, til min Familie, til mine Venner.

AALØV.

Jeg er for gammel i Politik til at lade mig indbilde, at det alene er Grunden. Men det giver jeg Dem Ret i, at vor Omgang var umulig. Jeg har begaaet den Fejl at komme til Dem af Nysgjerrighed, af Trang til Afvexling, men De har bedt mig for Planers Skyld som jeg nogenlunde fatter, skjønt jeg ikke begriber, hvorledes Maalet alt kan være naaet. Ligemeget, det var unaturligt, at vi kom sammen, thi vi ere saa forskjellige som Ild og Vand: jeg brænder og vil oplyse, De vil slukke og drukne — det er paa Tide, det fik Ende.

KALK.

Spar Deres Uartigheder! De kan ikke fornærme mig. Jeg forstaar Dem og gjennemskuer Dem. De er kun fortrydelig over, at Deres usikre Holdning i den sidste Maanedstid har svækket Deres politiske Stilling.

AALØV.

Og det vover De at sige til mig, De som —

Gabrielle kommer ind fra venstre. Samtalen standser.

KALK
(til Gabrielle).

Hvad vil Du?

GABRIELLE.

Hente mit Lommetørklæde! (Hun gaar over til Bordet til højre). Komme De ikke op? Vi skal strax spise.

KALK.

Det er godt!
(Han gaar hurtigt ud til venstre).

AALØV.

Det er forbi.

GABRIELLE.

Hvad betyder dette, hvad er der hændt?

AALØV.

Jeg vêd det ikke.

KALK.
(udenfor).

Gabrielle!

GABRIELLE.

Jeg tør ikke blive her, jeg vilde dog saa gjærne tale med Dem.

AALØV.

Jeg tager ind strax efter Bordet. Men kan jeg ikke møde Dem imorgen?

GABRIELLE.

Maaske kunde jeg . . . jeg skal til Byen . . . siden skal jeg sige Dem . . .

TJENEREN
(kommer ind fra venstre).

Etatsraaden beder Fruen komme op. Der er en Herre, som ønsker at tale med Hr. Aaløv.

Gabrielle gaar ud til venstre. Tjeneren følger efter.

TIENDE SCENE.

AALØV, BANNER (kommer fra venstre). Siden TJENEREN.

AALØV.

Banner! Du her! Hvad vil Du?

BANNER
(meget opstemt).

Naa, naa! Jeg tænkte nok, at Du var her, og jeg har en vigtig Efterretning at bringe Dig. Den længe ventede Demission er indgiven

— af Helbredshensyn. Jeg vêd det fra paalidelig Kilde.

AALØV.

Aa, nu forstaar jeg!

BANNER.

Jeg vilde have, at Du skulde vide det idag, hvor Du har Manden ganske for Dig selv. Smed nu, mens Jærnet er varmt.

AALØV.

Hvad skal det sige? Hvilken Mand? Forklar Dig.

BANNER.

Men Kalk naturligvis. Han staar for Tur nu. Slaa nu en Klo i ham! Tilvejrs med os alle! Lad os nu faa Resultatet af Din Politik i den sidste Maaned, og jeg skal tage min Hat af for Dig og raabe: Leve Aaløv! — og Kalk med!

Banner strækker sig paa Havebænken.

AALØV

(staaende ved Bordet til højre).

Hvad gaar der af Dig? Jeg har ingen anden Politik drevet end den, der altid var min.

BANNER.

Og alle disse Hensyn, alt det Maadehold! Hvor var Din gamle skarpe Tone henne, der kildrede os som Guillotinens Hug! Hør nu,

hvorfor spille Komedie overfor mig! Jeg bebrejder Dig Intet. Men gjør nu Kupet, sving Dig til Magten, det er paa Tide, vi faa den — ogsaa for Sagens Skyld.

AALØV.

Hold nu op med Fraserne.

BANNER.

Netop. Tiden til Handling er kommen.

AALØV.

Jeg siger Dig, der hverken er eller skal blive noget Forbund mellem Kalk og mig.

BANNER
(rejsende sig).

Det er umuligt. Saa — ja rent ud: saa dum kan Du ikke være. Du vêd, hvad denne Omgang har kostet Dig, hvor mistænksom man er imod Dig. Vil Du sætte alt til uden at vinde noget?

AALØV.

Jeg vil intet vinde.

BANNER.

Man venter noget af Dig, alle Dine Venner vente — vil Du skuffe os? Selv om Du maa slaa lidt af, hvad gjør saa det? Kommer Du til Styret, kan Du hundredfold opveje det, som Sagen foreløbig har lidt.

AALØV.

Naa saa det er Din Politik. Min er det ikke.

TJENEREN
(kommer ind).

Man venter Hr. Aaløv ved Bordet.
(Han gaar ud igjen til venstre).

BANNER.

Og hvad vilde Du da her? Er det for Pigebørnenes Skyld? Man fortæller at Du gjør Kur til den smaa —

AALØV.

Nok nu! Et Ord saa godt som mange: Med Kalk og mig er det forbi. Det er sidste Gang jeg er her i Huset.

BANNER.

Et Brud! Aah, saa har den Gamle overlistet Dig. Nu bliver han Minister — og Din Saga er ude.

AALØV.

Farvel!
(Han gaar ud til venstre. Banner ser hovedrystende efter ham.

(Tæppet falder.)

TREDJE AKT.

Stue hos Kalk fra første Akt. Alle Møbler ere overtrukne, Lysekronen behængt, Flyglet borte, Værelset bart.

FØRSTE SCENE.

KALK, GABRIELLE, VANDA og en TJENER, der bærer Pakker komme fra Baggrunden.

KALK.

Her ser højst uhyggeligt ud.

Tjeneren lægger Pakkerne paa Bordet og gaar ud til højre.

GABRIELLE.

Naturligvis.

VANDA.

Hvem skulde tro, at her var saa rart om Vinteren.

KALK.

Ja, det er ikke værdt at fordybe sig i de Reflexioner. Jeg maa gaa. Vi tage vel ud sammen.

(Han vil gaa.)

VANDA.

Fader!

KALK.

Hvad er der?

VANDA.

Maa jeg gaa hen til Nini?

KALK.

Nej, plag mig ikke. Jeg har vigtige Forretninger for idag. Jeg vil have Fred i mit Hus. Du har intet at skaffe med den Jomfru Næsvis.

VANDA.

Men Fader! Hun har da intet gjort, og jeg kom slet ikke til at tale med hende igaar.

KALK.

Synes Du maaske, at det var en net Maade at opføre sig paa, da hun lige efter Bordet tog bort?

VANDA.

Men det var dog hendes Broder, som —

KALK.

Og hvordan var det hun sad ved Bordet: stum og med en Mine, som hun vilde give sig til at græde. Saadanne Scener ved mit Bord, i mit Hus! Bærer en ung Pige sig ad paa den Maade!

VANDA.

Men det var jo dog —

KALK.

Ja vist var det hendes Broder, som opførte sig uopdragent og gjorde Skandale. Men der var aldeles ingen Grund for hende til at bære sig ligedan ad.

VANDA.

Jeg vilde saa gjærne tale med hende. Hun er jo dog *min* Veninde, Fader, og jeg holder saameget af hende. Jeg blander mig ikke i Din og hendes Broders Strid, men jeg forstaar ikke, hvordan den kan angaa Nini og mig.

KALK.

Det nytter ikke. Jeg har desuden særdeles vigtige Grunde, hvorfor denne Omgang absolut maa høre op. Spørg Din Moder! Hun vil give mig Ret. Du kan paa ingen Maade gaa derop.

VANDA.

Mener Du virkelig ogsaa det, Gabrielle?

GABRIELLE
(som har sat sig i Sofaen).

Du maa rette Dig efter, hvad Din Fader siger, Vanda, selv om Du i Øjeblikket ikke forstaar hans Hensigt. Maaske skifter han ogsaa Mening senere.

KALK
(ser forundret paa Gabrielle).

Saa — aa! Ja nok om det! Det bliver som jeg har sagt. Farvel.

Han gaar ud af Bagdøren.

ANDEN SCENE.

GABRIELLE, VANDA.

VANDA
(siddende ved Bordet).

Jeg er saa bedrøvet.

GABRIELLE.

Det kan jeg godt forstaa.

VANDA.

Synes Du ikke, Fader er urimelig.

GABRIELLE.

Jeg har aldrig set Din Fader saa irritabel. Jeg tror heller ikke, at han bærer sig ganske rigtigt ad.

VANDA.

Ja, naar Du siger det, saa er jeg vis derpaa. Men kan Du da ikke forklare mig, hvad det Hele betyder.

GABRIELLE.

Hvilket?

VANDA.

Altsammen, alt hvad jeg har oplevet i den

sidste Maaned, Ninis og Aaløvs Komme, Faders Venlighed mod dem, den pludselige Scene igaar, Faders Vrede nu, og hvad der egentlig er ivejen.

GABRIELLE.

Bryder Du Dig nu om at tænke mer derpaa? Det Fornuftigste er, at Du ganske slaar Dig disse Tanker af Hovedet. Det er dog vist altsammen forbi.

VANDA.

Jamen jeg er intet saadant Barn, at jeg vil behandles paa den Maade, Fader vil. Skal jeg slet ikke omgaas Nini mere?

GABRIELLE.

Næppe.

VANDA
(staaende overfor Gabrielle).

Jeg vil ikke finde mig deri. Det er dog oprørende, at Fader paa den Maade laver og bryder Venskaber for mig. Nini og jeg vare uadskillige i Skoletiden og endnu lidt senere. Saa vêd jeg ikke, hvordan det gik til. Hun hørte op at besøge os, jeg kom meget ud og i Selskaber, hvor hun aldrig var, Fader blev gift med Dig — i flere Aar mødtes vi ikke. Nu træffer jeg hende igjen, vi slutte os til hinanden som i gamle Dage og vi havde det saa hyggeligt sammen og saa — Saa pludselig

lukker Fader Døren i Laas for mig og spærrer mig inde som jeg var et lille uartigt Barn. Hvad skal det betyde? Jeg vil i alt Fald vide Grunden. Vil Du sige mig den?

GABRIELLE.

Jeg har ikke stor Lyst til at tale med Dig derom. Du begriber selv, at det ikke er meget passende, at vi to undersøge Din Faders Handlinger og Bevæggrunde.

VANDA.

Det synes jeg dog vi have Ret til, naar han bruger os til sine Planer.

GABRIELLE.

Hvor Du taler! Det er vel Nini, som lægger Dig saadanne Ord i Munden?

VANDA.

Du vêd meget godt, at der er talt anderledes hos os i den sidste Tid end før. Men jeg beder Dig, forklar mig nu, hvad der gaar for sig.

(Hun sætter sig paa en Stol ved Sofaen).

GABRIELLE.

Behøves det virkelig? Du er saa klog nu — Jeg vilde næsten tro, at Din Fader har blandet Politiken og sit Hjem sammen paa en lidt uheldig Maade. Han bad ikke Aaløv og hans Søster for deres egen Skyld.

VANDA.

Men hvad er nu sket? Hvorfor er alt forandret nu?

GABRIELLE.

Nu ere de ydre Grunde hørte op, og saa hører ogsaa Venskabet op. Jeg saa' tilfældigvis idag en Notits i en Avis om, at der er et Ministerembede ledigt. Din Fader har maaske ment, at det kunde gavne hans Bestræbelser, naar Aaløv og han forvandledes til Uvenner. Igaar greb han saa Lejligheden, da den tilbød sig.

VANDA

(rejsende sig).

Det er meget slemt.

GABRIELLE.

Hvilket er slemt?

VANDA.

Det kan ikke gaa an. Saadan skal Nini ikke behandles. Jeg taaler det ikke.

GABRIELLE.

Du vil vel ikke nu gaa derhen!

VANDA.

Nej, ikke før jeg har talt med Fader. Nu skal Du have Tak (Sætter sig i Sofaen hos Gabrielle og læner sin Kind op til hendes) Jeg stoler paa Dig.

GABRIELLE.

Du skal ikke tage Dig det saa nær.

VANDA.

Jeg har vist havt det altfor godt før. Jeg har ikke været taknemmelig nok derfor. Dagene gled saa fredelig efter hinanden; altid havde vi det lyst og lykkeligt. Somme Tider naar jeg sad ene paa mit Værelse, kunde jeg føle mig saa uendelig glad — jeg vêd ikke ret hvorover. Men undertiden syntes jeg nok, at det var lidt tomt. Saa drømte jeg om alt muligt. Nu i de sidste Uger har jeg været allerlykkeligst. Der har været saadant Liv i Huset, jeg har hørt saameget Nyt — Tror Du ikke nok, det igjen bliver godt?

GABRIELLE.

Jo, vær Du kun rolig! Vi skulle nok pakke Dig i Bomuld igjen.

VANDA.

Det med Fader er slemmest.

GABRIELLE.

Livet er saadan.

VANDA.

Jeg har altid set op til Fader. Han er saa fin og saa klog. Ingen er saa fornem som ham. Jeg er saa ulykkelig over, at han ikke er ganske saadan som jeg havde tænkt.

GABRIELLE.

Naar man kommer saameget i Berøring med vor lille smaalige Verden herhjemme som Din Fader, er det sikkert vanskeligt altid at bevare sin Ligevægt. Men tro Du kun godt om ham! Han er ældre nu og ikke saa elastisk som før. Hans Sind er mere irritabelt, saa han let bliver nervøs over Smaating. Det er det Hele.

VANDA.

Du trøster mig saa godt. Sig mig blot endnu en Ting, saa skal jeg ikke plage Dig mere. Synes Du ikke godt om Aaløv?

GABRIELLE
(ligegyldig).

Jo, meget godt.

VANDA.

Tror Du ikke, at han er dygtig og at han har Ret?

GABRIELLE.

Det forstaar jeg mig ikke paa. Et Ord, lille Vanda! Tænk ikke for meget paa ham! — Nini er Din Veninde. Forvexl ikke Broder med Søster!

VANDA.

Det har ingen Fare, min strænge Læremester! (Rejser sig) Skal vi ikke gaa ud? Man bliver ganske trist her i Stuen.

GABRIELLE.

Jeg vil blive her, jeg har noget at ordne.

VANDA.

Her!

GABRIELLE.

Ja, nogle Breve og Smaating. Gaa Du blot og besørg Dine Ærinder.

VANDA.

Skal jeg ikke vente paa Dig?

GABRIELLE.

Nej, jeg har slet ingen Lyst til at gaa i Butikker.

VANDA.

Saa henter jeg Dig her.

Vanda tager Pakkerne paa Bordet og gaar ud af Bagdøren.

TREDJE SCENE.

GABRIELLE

(alene).

Hun gaar hen mod Døren og lytter om Vanda er gaaet. Vender tilbage, ser paa sit Uhr, gaar mod Bordet og krøller mekanisk noget Papir, der ligger. Gaar hen mod Vinduet og ser ud. Vender tilbage og vrider Hænderne. Udstøder imellem Tænderne:

Min Gud, min Gud!

Hun gaar op og ned ad Gulvet, ser atter paa Uhret, atter hen mod Vinduet og løber hurtigt ud af Døren i Baggrunden.

FJERDE SCENE.

GABRIELLE, AALØV komme ind fra Bagdøren.

GABRIELLE.

De har ingen mødt?

AALØV.

Nej, ingen.

GABRIELLE.

Baade min Mand og Vanda ere her i Byen, og Tjeneren har været her i Lejligheden.

AALØV.

Hvordan skal jeg takke Dem, fordi De vilde se mig!

De sætte sig i Sofaen.

GABRIELLE.

Hvad maa De tro om mig?

AALØV.

De vêd vel, hvad jeg tror om Dem.

GABRIELLE.

Jeg oprørtes igaar over min Mand. Det var raat, som han bar sig ad, og saa syntes jeg dog, vi ikke burde skilles paa den Maade.

AALØV.

Kan De se, jeg havde Ret! Vi var igaar ved Begyndelsen til Enden. Det er forbi.

GABRIELLE.

Og saa pludselig er det sket.

AALØV.

En ledig Ministerportefeuille kan gjøre Underværker.

GABRIELLE.

Ja, jeg har set det i Bladene og forstaaet.

AALØV.

Og dog er det dybest inde ikke den sande Grund. Nej, Deres Mand opnaaede til Dels med mig, hvad han vilde, men jeg var ham bestandig til Gêne, til Plage.

GABRIELLE.

Han har aldrig ladet sig mærke dermed før igaar.

AALØV.

Nej, deri bestaar hans Kunst og hans Finhed. Men jeg var ham imod. Jeg gik jo omkring som Stengjæsten i hans Hus. Mærkede De det ikke? Hvert Ord, jeg sagde, stødte an, blottede, saarede. Jeg havde bestandig Fornemmelsen af at tale om Strikken i den Hængtes Hus. Saasnart jeg sagde min Mening frit ud, tav alle stille — uden De. Og i Sandhed, jeg vilde ikke beklage, at det var forbi, hvis jeg ikke skulde miste Dem med det Samme. De bød mig igaar Deres Venskab, De talte om at træffes hyppigt — og idag vêd jeg næppe, om jeg nogensinde kan faa Dem at se mere.

GABRIELLE.

Saaledes kan vi i alt Fald ikke mødes igjen. Jeg turde ikke vove det. De vêd ikke, hvilken Angst jeg sidder i. Hvert Øjeblik kan nogen komme. Mit Hjærte banker som om det skulde sprænges.

AALØV
(halvt rejsende sig).

De fortryder allerede, De bad mig komme. De har at befale. Skal jeg gaa?

GABRIELLE.

De har ingen Grund til denne Bitterhed. Er det underligt, om jeg er angst. Mit Liv staar paa Spil, naar jeg mødes her med Dem.

AALØV.

Nej, tilgiv mig! Men jeg lider ved at se Dem saaledes, skjælvende og frygtsom, De som altid burde være behersket og stolt. De maa ikke være urolig!

GABRIELLE
(rejsende sig).

Hvorfor bad De mig møde Dem! Der kan aldrig blive Glæde i vore Møder, netop fordi Angsten aldrig vil forlade mig.

AALØV.

Nej, her vilde jeg ikke mødes med Dem, ikke i Deres Mands Hus . . . ikke i den Stue, som han for et Øjeblik siden har forladt.

GABRIELLE.

Der ser De selv. Lad os da skilles.

Hun sætter sig ved Bordet.

AALØV

(rejsende sig).

Hvad Liv vil De føre fra nu af? Sidde der i Selskabslivet som den fornemme Dame, stiv og kold, uden at høre et eneste Ord, der gaar til Deres Sjæl, i løjet Hygge, i forpestet Luft. Aldrig faar De Lov at være Dem selv, blot et eneste Øjeblik. Her vil De ældes, intet vil De opleve, igaar og imorgen vil blive éns, men hver Dag ville Murene snævre og højne sig stærkere om Dem, den levende Begravne. Gabrielle! Udenfor dette Hus venter Deres Ungdom Dem!

GABRIELLE.

Hvad nytter det at foregjøgle mig dette og gjøre mig fortvivlet og ulykkelig! Saadan skulde mit Liv nu ikke være. Jeg har altid levet for mig selv, altid alene, uden at tale med nogen. I mit Hjem var der trist og fattigt; og Dagene gik ensformigt. Da Fader blev ældre, maatte jeg tjene mit Brød — ikke sandt, De kan forstaa, hvad det vilde sige for mig at staa mellem Fremmede som den ringere, som Tyende. Jeg tror, jeg frøs om Hjærtet dengang. Jeg gik om som i Søvne. Saa kom jeg her i Huset. Jeg blev vant til dets dæm-

pede Ro, til alt det Velvære og den Luxus, der laa omkring mig — jeg vidste ikke, hvordan jeg skulde undvære dette, jeg følte mig som hjemme, og saa —

AALØV.

Holdt De af ham?

GABRIELLE.

Han tiltalte mig ved sit Væsen; han omgav mig med den Elskværdighed og Finhed, han besidder. Han vidste at lægge min Plads til rette baade for mig selv og andre med en uimodstaaelig Sikkerhed. Desuden holdt jeg meget af Vanda, og jeg vidste af Erfaring, hvor ulykkeligt et Hjem uden Moder kan være. Saa skete det. Jeg har aldrig fortrudt det, jeg har havt det godt. — Og nu kommer De, og det er som om Huset styrtede sammen over mig.

AALØV.

De har ikke kjendt Dem selv, De har ikke levet før.

GABRIELLE.

Men jeg føler mig ulykkelig nu og jeg ønsker den Ro tilbage, jeg besad. Alt det jeg har kjæmpet for, vil jeg ikke miste. Det er allerbedst for mig, at vi maa skilles. Og De vil snart glemme vort korte Samliv.

AALØV.

Tror De?

GABRIELLE.

Jo, De vil. Man finder sig altid i det Uundgaaelige. Hvad nytter det at hilde sig i Fantasterier!

AALØV.

Men hvis nu disse Fantasier kunde blive Virkelighed.

GABRIELLE.

De vêd jo, at det er umuligt.

Hun sætter sig i Sofaen.

AALØV.

Umuligt! Det er det ikke. Men sikkert er det, at De maatte sætte Livet ind for at vinde Livet . . . Jeg vêd ikke, om deres Mod slaar til . . . om De tør sprænge de mangetvundne Baand. der sno sig om Dem . . . Hvis De skiltes fra Deres Mand?

Han sætter sig hos hende.

GABRIELLE.

Det mener De ikke?

AALØV.

Jeg ser ingen Udvej uden dette. Hvis De nu tror, at De betaler det Liv, De fører, for dyrt, saa riv Dem løs! Har De ikke Lyst til

at aande frit éngang, vil De ikke være Dem selv? Bryd ud af Fængslet! Jeg skal være Dem en tro Ven, og hvis De vil rejse herfra, ledsage Dem hvor De vil?

GABRIELLE.

Vil De rejse bort?

AALØV.

Ak, jeg har kun altfor stor Lyst dertil. Denne sidste Maaned har været mig slemmere end nogen Tid. Nye Forhold have tvunget mig til Klarhed over meget, jeg tidligere kunde lukke Øjnene for. Jeg er kommet i en falsk Stilling, Jeg stod langt fastere før, hvor jeg gik lige paa, end nu, hvor Venner fuldt saa vel som Modstandere tro om mig, at jeg har biet efter Godvind og have rettet deres egne Planer efter min formentlige Kurs. Venner med Ideen paa Læben og intet paa Hjærte. — Jeg ved næppe i dette Øjeblik om mit eget Parti eller mine Modstandere ere mig mest imod . . . Fladt er her herhjemme og smaat. Bestandig maa man begynde forfra, bestandig gjøre det grove Arbejde; den, der vil bane Vej for det Nye, skal selv hugge alle Stenskjærver til. Hvorledes skal man forklare de Sløve, at de have Uret i at være tilfredse? Hvor kan man lære Men-

neskene at hige efter en anden Lykke end den, de besidde, naar de ikke forstaa, at den anden er rigere og stoltere? — Der er kommen mørke Timer over mig, hvor jeg lader Hænderne synke i Skjødet og ikke vêd, hvor jeg skal tage fat. Men i de mørke Timer der længes man efter noget Lyst, under det grove Arbejde higer man mod noget Fint — saa traf jeg Dem og jeg haabede af vort Møde at øse nyt Mod. De forstod mig saa ganske, og det syntes mig, at saaledes maatte den Kvinde være, som jeg skulde elske, at vi to kunde blive lykkelige sammen —

GABRIELLE.

Maaske, hvis vi havde truffet hinanden for Aar tilbage.

AALØV.

Men hvis vi rejste bort! Verden er stor, og der er Kroge nok, hvor man kan gjemme sig. Hvis vi lagde Havet mellem Danmark og os! Derovre vilde De være min og ingen turde berøve mig et Gran af Deres Skjønhed og Sjæl.

GABRIELLE.

De forvirrer mig.

AALØV.

Vil De min Hjælp? Vil De bort herfra?

GABRIELLE.

Nej, nej, det er umuligt og De tager fejl af mig. Jeg er ikke saadan som De tror, ingen Romanheltinde.

AALØV.

Det tror jeg heller ikke.

GABRIELLE.

Jeg vil ikke herfra, ikke fra Danmark, ikke fra de Former, jeg er vant til at leve under. Jeg vilde ikke faa en eneste lykkelig Time mere. Fra Morgen til Aften vilde jeg bebrejde mig min Letsindighed og Ufornuft. — En saadan Ulykke har heller ikke han fortjent af mig. Og Vanda — jeg har Pligter ogsaa mod hende. Og hun stoler fast paa mig. Og Folk! Skulde jeg give nogen Lov til at ringeagte mig, — til at haane mig — nej, det vil jeg ikke, aldrig, aldrig.

AALØV.

Jeg vil ikke overtale Dem. De maa handle og vælge frit.

GABRIELLE.

Sig mig, Aaløv, hvis jeg rejste bort — hvis vi to fulgtes ad, vilde vi faa et Hjem, vilde det være bygget paa fast Grund? Jeg vêd det saa sikkert, det vilde blive til Fortvivlelse for os begge. Jeg vil ikke skjule

mig, kan ikke stjæle mig til en Lykke, som Verden ikke tør kjende.

AALØV.

Jeg skal intet Ord sige mere... De har sikkert Ret... Jeg er magtesløs overfor Dem, maaske jeg næppe har forstaaet Dem... Jeg skal ikke forstyrre Dem mere, jeg vilde kun sige Dem idag, at hvis De vilde rette noget Krav til mig, vilde jeg være lykkelig ved at stille al min Kraft til Deres Raadighed.

GABRIELLE.

De er ikke vred paa mig? (Hun lytter i Angst.) Min Gud! Jeg hører Døren gaa. (Hun rejser sig og gaar mod Baggrunden.) Der kommer nogen — skynd Dem bort. Nej, vent!

(De lytte begge.)

AALØV.

(som ogsaa har rejst sig).

Der er ingen, det er Indbildning.

GABRIELLE.

Jeg hører ingen mer. De maa dog gaa. Hvert Øjeblik kan nogen overraske os her. Vi have allerede talt for længe.

AALØV.

Jeg skal gaa.

GABRIELLE.

Og rejser De virkelig bort?

AALØV.

Det tror jeg sikkert. Jeg trænger til frisk Luft, til at være langt borte og glemme.

Her aabner Vanda Stuedøren uden at ses af de andre, som staa i Baggrunden.

GABRIELLE.

Naar kommer De tilbage?

AALØV.

Det vêd jeg ikke. Der er saa underligt vejmørkt omkring mig. Naar jeg atter ser Vejen klar for mig, vender jeg hjem. — Dem vil jeg ofte tænke paa.

GABRIELLE.

De vil opleve meget. Men jeg vil sidde alene og tavs, i Silke og i Armod.

AALØV.

Det er Deres egen Vilje.

GABRIELLE.

Jeg tør ikke andet — De maa gaa.

AALØV.

Farvel og Tak for gode Timer.

GABRIELLE.

Farvel! Jeg ønsker Dem større Lykke end der venter mig.

(Hun rækker ham sin Haand, som han kysser.)

AALØV.

Farvel! Gabrielle!

Aaløv gaar ud af Døren i Baggrunden, hvortil Gabrielle har fulgt ham.

FJERDE SCENE.

GABRIELLE, VANDA.

Idet Gabrielle vender sig, ser hun Vanda fremme i Forgrunden. Hun er bleg med stive Øjne.

GABRIELLE.

Du her?

VANDA.

Ja!

GABRIELLE.

Du saa'?

VANDA.

Ja! (Hun lader sig falde paa en Stol og skjuler Ansigtet i Hænderne).

GABRIELLE.

Min Gud! Du er overspændt. Hvad skal det betyde?

VANDA

(hulkende).

Ogsaa Du, ogsaa Du! Hvem skal jeg nu stole paa!

GABRIELLE.

Du tager fejl. Lad mig forklare Dig —

VANDA.

Du skal ikke forsøge at indbilde mig noget.

Jeg lader mig ikke narre. Jeg hørte Eders sidste Ord. Jeg forstaar alting godt.

GABRIELLE.

Ingenting forstaar Du.

VANDA.

Jo, jeg er ikke saa uvidende som Du tror. Du og Aaløv . . . I el . . . I er ulykkelige, I vil give Afkald paa hinanden — jeg har mange Gange læst om sligt. — Men Fader, Fader! Hvad vil han sige til det?

GABRIELLE.

Din Fader! Du vil da vel ikke fortælle ham, hvad Du mener at have set.

VANDA
(rejsende sig).

Du maa da selv sige ham, naar Du ikke mere holder af ham . . .

GABRIELLE.

Du er jo rasende. Hvad skal disse vilde Ord til? Jeg har intet at bebrejde mig — maaske en Ubesindighed. Jeg siger Dig, Du misforstaar.

VANDA.

Spar Dine Ord! Du holder af Aaløv og han af Dig. Jeg forstaar det godt.

GABRIELLE.

Nej, nej! Saadan er det ikke. Vi sætte Pris paa hinanden, og da han ikke mere skal komme hjem til os, saa traf jeg ham her for sidste Gang.

VANDA.

Det er ikke sandt. Jeg er intet Barn, som man kan bilde sligt ind, og jeg synes Du burde være for stolt til at forsøge derpaa. Fader skal ikke bedrages saadan. Jeg vil tale med ham.

GABRIELLE.

Vanda! Hvad tænker Du paa?

VANDA.

Du vil takke mig bagefter. Jeg kan godt begribe, at Du selv er angst for at sige ham det, at Du i Øjeblikket gyser derfor . . . Stakkels Fader! Naar jeg tænker paa ham! . . . Hvor han vil blive ulykkelig, hvor han vil græmme sig . . . men han maa vide det. Og jeg er ikke bange for at tale, skal Du se.

GABRIELLE.

Du er afsindig. Du vêd ikke, hvad Du siger . . . Min Dødsfjende, det Menneske, der hadede mig mest og vilde mig værst, kunde ikke handle anderledes end Du har isinde.

VANDA.

Det mener Du ikke. Du er blot angst nu. Du vil jo blive lykkelig. Du kan jo faa den, Du elsker og han er vist ogsaa Din Kjærlighed værd. Nu forstaar jeg Dit Raad: „Tænk ikke formeget paa ham.“ — Du tænkte for mig.

GABRIELLE.

Jeg anede nok før, hvad jeg nu er vis paa. Ogsaa den Ulykke skulde hænde! Du elsker ham, Vanda.

VANDA.

Hvor tør Du sige det!

GABRIELLE.

Du elsker ham. Du er skinsyg paa mig. Derfor taler Du saadan . . . Aah! Hvorfor skulde alt dette ske, vi to staa saadan overfor hinanden! . . . men vi maa klare dette . . . Tænk over, Vanda, hvilke Bevæggrunde, der drive Dig til at styrte mig i Fordærv. Læs i Din egen Sjæl . . . Jeg har Uret; jeg har gjort Dig Fortræd . . . men had mig ikke derfor . . . og gjør Dig ikke selv trodsig og ond.

VANDA.

Du vil skræmme mig eller vække min Medlidenhed; men det skal ikke lykkes Dig. Jeg misunder Dig ikke Din Elsker.

GABRIELLE
(tvingende sig).

Lad. os tale os tilrette og ikke hidse os unødigt op. Vil Du høre mig et Øjeblik i Ro eller vil Du i blindt Raseri kaste os alle ud i Ulykke og Skam?

VANDA.

Er det fra mig Skammen kommer?

GABRIELLE.

Ja fra Dig, hvis Du ikke vil være rolig og høre paa mig. Sæt Dig her: (Hun drager Vanda ned i Sofaen) Tænk et Minut paa, at jeg holder af Dig og hellere vilde være død end at opleve dette . . . Hvad vil Du opnaa ved at fortælle det til Din Fader?

VANDA.

At han faar Sandheden at vide.

GABRIELLE.

For lidt siden paastod Du, at det var for min Skyld, Du vilde gjøre det. — Og tror Du den Sandhed vil gavne Din Fader?

VANDA.

Det gjør vel Sandheden altid. Vi hørte jo begge igaar, hvor sund den var: den eneste Vej til Frelse.

GABRIELLE.

Ja men hvad er Sandheden her? Kjender Du den fuldtud? Tænk Dig om! Vil Du fortælle ham, at Aaløv og jeg elske hinanden — nu, det er ikke sandt. Vêd Du, at alt hvad der var imellem os, var et dæmrende Venskab, en pludselig opflammende Forstaaelse. Jeg er ung, Vanda, og jeg kunde ikke værge mig mod at føle Sympathi med den Ungdom, han bragte til os. Huset er lidt for gammelt for os begge, Vanda . . . men det var alt, og vort Forhold er allerede nu to Fremmedes. Kan Du ogsaa fortælle Din Fader det, og vil han tro Dig, naar Du først har begyndt Din Anklage?

VANDA
(rejsende sig).

Jeg vil ingen anklage, ingen dømme. Jeg vilde blot sige, hvad der er sandt. Det maa jo være rigtigt. Det tør Du ikke nægte.

GABRIELLE
(følgende efter).

Og hvad er sandt her? Det, at jeg for enhver Pris vilde bevare dette Hjems Ro og Stilhed, at jeg ingen Ufred vilde have, ingen Ulykke. Behøver den Sandhed at fortælles? Og det er den eneste, det kommer an paa her . . . . Jeg vil have fuld Fortrolighed til Dig — Vêd Du, hvad Aaløv foreslog mig. At

vi begge skulde rejse bort her fra Landet. (Vanda farer sammen.) Jeg vilde det ikke, hverken paadrage Eder eller mig den uhyre Skam . . . jeg holdt heller ikke saadan af ham . . . Og Vanda, jeg siger Dig den fulde Sandhed. Jeg følte mig som Din Moder og vidste, at jeg havde Pligter imod Dig.

VANDA
(sætter sig ved Bordet).

Min Moder, det er Du jo ikke. Det er den dybeste Ulykke. Jeg har aldrig forstaaet det som nu. Ellers var denne Dag ikke kommet, og jeg aldrig blevet saa fortvivlet.

GABRIELLE
(lige overfor hende).

Hør mig! Jeg har netop sat mit Liv ind paa, at denne Dag skulde gaa følgeløs hen. Nu vil Du forstyrre mit Værk. Mærk dig det og tro mig paa mit Ord. Sandheden er den, at nu er her Fred i Din Faders Hus. Vil Du ved at fortælle den Sandhed bringe Ufred ind?

VANDA.

Du er altsaa Fredsbringersken.

GABRIELLE.

Ja, efter Kampen. Tror Du Livet gaar hen uden Strid, uden Kampe. Du vil hurtigt erfare, hvor let alt staar for Fald, hvordan

man bestandig træder paa gyngende Grund, ja paa Hængedynd, uden at vide det. Det gjælder for dem, der holde af hinanden, at staa hinanden bi, række hinanden Haanden, naar Foden glider, og vi Kvinder bør allermest gjøre det . . . men Du — Du vil trække mig ned i Dyndet, og Din Fader med. Og til hvad Nytte? Hvad vil du opnaa derved?

Vanda rejser sig.

VANDA
(udbrydende).

Men det er jo min Fader! Hvor kan jeg handle anderledes? Skal jeg lade ham gaa omkring iblinde, lade ham tro paa, at Du elsker ham, naar Dine Tanker ere hos en anden — (Gabrielle vil afbryde) — naar Du kun af Navn er hans Hustru. Jeg turde ikke mere se ham i Øjnene. Det bliver jo kun en Skinfred, en Skinlykke. Saa er det jo meget bedre, at alt bliver klart. Og hvis det er sandt, som Du siger, hvis det Hele intet betyder — jeg kan ikke fatte det — saa vil Fader jo forstaa det. Hvad har Du saa at frygte?

GABRIELLE
(koldt).

Gjør som Du vil — vi have talt nok. Men stol paa, at Du foraarsager Din Fader den bitreste Sorg, han har følt.

VANDA
(haardt.)

Det faar saa være, men jeg vil ikke være tavs Medvider i min Stedmoders Kjærligheds-historier.

GABRIELLE.

Vanda! Er det Dig, der taler saaledes til mig, der søger de bitreste Ord til at haane mig! Har jeg ikke taget vare paa Din Sjæl indtil nu? Har jeg fortjent, at du krænker mig saaledes?

VANDA
(kaster sig hulkende om hendes Hals).

Tilgiv mig, jeg er ulykkelig! Tilgiv mig, hjælp mig!

GABRIELLE.

Vær blot rolig! — Der kommer Din Fader! Lad ham ikke se, Du har grædt.

FEMTE SCENE.

DE FORRIGE, KALK (fra højre), siden TJENEREN.

KALK.

Naa, er I ikke gaaede endnu, saa kan vi tage ud sammen. — Hvad er her paafærde? Jeg synes, I ser saa forvirrede ud. (Til Vanda.) Har Du grædt?

GABRIELLE.

Er Du ikke selv i daarligt Humør?

KALK.

Har jeg Grund til andet? Lutter Ærgrelser og Fortrædeligheder den hele Dag. Ingen har jeg kunnet træffe, bestandig for silde, det var som forhexet. En ren Tycho Brahes Dag. Det kommer deraf at have Ulykkesfugle i Huset. Tag nu Eders Tøj paa og lad os komme afsted. Jeg glæder mig til at komme ud paa Landet og sidde i Fred i Eftermiddag — skjønt jeg maaske burde blive herinde for alle Tilfældes Skyld.

Tjeneren kommer ind fra Baggrunden.

TJENEREN.

Et Brev til Frøkenen!

Vanda aabner og læser Brevet.

KALK

(til Gabrielle).

Har Du ingen mødt, da Du var ude?

GABRIELLE.

Nej.

KALK

(til Vanda).

Hvem er det Brev fra?

VANDA.

Fra Nini.

KALK.

Lad mig se det?

VANDA.

Men Fader dog, det er jo til mig.

KALK
(siddende i Sofaen).

Vist saa! En ung Pige skal ingen Hemmeligheder have for sin Fader. Giv mig Brevet. Jeg vil nok vide, hvad der kommer fra Aaløvs for Tiden. (Han læser halvhøjt) . . . *ventet Dig* . . . *haabet* . . . *længtes efter at høre om Du billigede* . . . Hum! . . . *min Broder* . . . . . . *daarligt Humør* . . . Hvad er det? . . . *Jeg vil betro Dig, men Dig alene, at han tænker paa at rejse bort for lang Tid* . . . . Ser man det. Det var jo nyt . . . (Til Vanda.) Og hvad angaar det saa Dig, at Aaløv rejser? Hvorfor skal det betros Dig? Se mig til den lille Frøken Nini! Skulde hun ikke have Lyst til at spille Karen Giftekniv! Skulde det være hendes Politik! . . . Maaske Broderens med . . . Aaløv rejse . . . Skulde det være sandt? . . . Det kunde maaske bruges . . . det vilde gjøre Virkning . . . jeg kunde underrette Tropmann derom.

VANDA.

Men Fader dog, det er jo betroet til mig.

KALK.

Du sætter dog vel Din Faders Interesser over Fremmedes.

GABRIELLE
(siddende ved Sybordet).

Det er ikke Spørgsmaalet. Du kan ikke gjøre det for Vandas Skyld.

KALK.

Hvor I er enige! Deraf lod jeg mig dog næppe afholde. Men er det ogsaa sandt, det synes mig utroligt . . . Mon det ikke er en Snare, mon det ikke skulde være den sentimentale Mading, paa hvilken Guldfisken skal fanges. Et gammelt Komediefif.

GABRIELLE.

Hvor Du taler.

KALK.

Mig narrer man ikke . . . (Til Vanda) Hvorom alting er, ét er afgjort: hos Frøken Nini har Du ikke Lov at sætte Din Fod.

VANDA
(staaende ved Bordet).

Fader! Du maa ikke behandle mig som et Barn. Det kan jeg ikke finde mig i. Jeg er det ikke. Og Du gjør mig kun trodsig ved saaledes at kommandere over mig.

KALK.

Vêd Du, at Rygterne løbe Byen omkring og have meget travlt med os? Alle Mennesker kjende Bruddet mellem Aaløv og mig. Det

Værste er, at man sætter Dit Navn i Forbindelse dermed. Allerede igaar hørte jeg af Tropmann, at Folk ymtede om, at Du og Aaløv havde kjendt hinanden, før han kom til os . . .

VANDA

(hæftig).

Fader! Det siger Du til mig. Aa jeg kunde —

GABRIELLE

(gribende hende om Haanden).

Vanda! (Pavse; til Kalk) Du vêd jo bedst, at der er ikke et Ord sandt deraf.

KALK.

Og nu fortæller man om et Frieri, om den grusomme Fader, der adskiller de Elskende — maaske er det Frøken Nini, der kolporterer disse Historier rundt.

VANDA.

Det er skammeligt af Dig at tale saadan. Nini er en god Pige, hun taler ikke Usandhed.

KALK.

Eller det er Aaløv selv. (Til Gabrielle) Hvad tror Du?

GABRIELLE.

Jeg tror, at Dit slette Humør gjør Dig utilladeligt uretfærdig idag.

KALK.

Saa — aa! Det er dog vist, Gabrielle, at

jeg alene styrer og raader i denne Sag. Jeg tager Uretfærdigheden paa mig. Som sagt, med Aaløvs, med Søsteren saa godt som Broderen, er al Omgang forbudt og forbi. Mærk Dig det, Vanda! Jeg vil have Fred i mit Hus. — Klæd Jer saa paa og lad os komme afsted!

Kalk gaar ud af Døren i Baggrunden. Vanda staar som forstenet.

GABRIELLE

(reisende sig).

Vanda! Barn! Tag Dig sammen.

VANDA.

Er det Fader, som taler saadan! Min Gud! Hvor skal jeg hen!

GABRIELLE.

Jeg takker Dig fordi — Hvad er der?

VANDA

(stødende Ordene frem).

Aah, jeg bliver saa svimmel!

GABRIELLE.

Du er syg.

VANDA.

Lad mig blot komme ud i Luften! Aah, mit Hoved!

(Hun udstøder et svagt Skrig og falder besvimet om i Sofaen, Gabrielle knæler foran hende.)

(Tæppet falder).

FJERDE AKT.

Havestue paa Landet hos Kalk. I Baggrunden Dør ud til Veranda. Til venstre Dør, der fører ind til Kalks Værelse, til højre Dør til Vandas Værelse. Elegante Møbler og mange Blomster. Flygel i Mellemgrunden. Til venstre et lille Bord med Stole, til højre et Skakbord.

- - -

FØRSTE SCENE.

GABRIELLE (siddende ved Bordet til venstre) VANDA (kommer fra Døren til højre.) Siden TJENEREN.

VANDA.

Godmorgen.

GABRIELLE.

Godmorgen! Hvordan har Du det? Føler Du Dig bedre.

VANDA.

Tak! Jeg føler mig kun lidt mat. Jeg sov ikke meget inat.

GABRIELLE.

Det kan jeg begribe.

VANDA.

Du vist heller ikke.

GABRIELLE.

Nej, dertil havde jeg for mange Tanker.

VANDA.

Ogsaa jeg har tænkt meget i Nat ... men alle mine Tanker drejede sig om én Gjenstand, en Plan, et Ønske, og nu vilde jeg gjærne spørge Dig, hvad Du syntes derom.

Vanda sætter sig hos Gabrielle.

GABRIELLE.

Hvad er det, Kjære?

VANDA.

Jeg vilde gjærne rejse nogen Tid bort, til en Pension i Svejts eller Frankrig eller hvor I synes . . . rejse strax og være Vinteren borte.

GABRIELLE.

Saa det vil Du . . . Du vil bort fra Dit Hjem . . . Jeg vil komme til at savne Dig meget — netop nu, hvor vi maaske kunde have talt bedre sammen . . . men naar Du vil . . .

VANDA.

Jeg tror, jeg vilde have Nytte deraf, og jeg er ogsaa lidt bange for at blive her . . . vil Du skaffe Faders Tilladelse?

GABRIELLE.

Det tænker jeg, at jeg kan . . . han vil vist ikke modsætte sig Dit Ønske — Jeg

forstaar jo saa fuldkommen vel, hvorfor Du vil bort; men jeg vil dog sige Dig det, at med Din Fader vil jeg tale idag og forklare ham alt det, jeg vilde forti igaar.

VANDA.

Vil Du virkelig?

GABRIELLE.

Ja, jeg tror, at Du havde Ret igaar. Vi tre vilde ikke kunne leve sammen med noget Hemmeligt imellem mig og Dig, der tyngede os ned. Det syntes mig vel en kort Stund som at tie her gjorde ringest Skade . . . men jeg er bleven saa træt af al denne Tavshed . . . hvor bittert det end kan være at tale, der er dog Forløsning deri. Naar vi igjen skal leve sammen, Vanda, maa ogsaa vi to lære at vexle Tanker inderligere end før, slutte os tættere til hinanden, undersøge sammen alt det, som vi før lod som ikke existerede for os . . . Jeg følte mig igaar som viljeløs og bedøvet. Bagefter syntes jeg, at vi begge havde baaret os meget ufornuftigt ad, som fortumlede Børn . . . Idag vil jeg tale ganske roligt med Din Fader, forklare ham hvad der er sket og lade ham prøve og dømme. (Med et tungsindigt Smil) Det er meget bedre end at Du skulde anklage mig.

VANDA.

Du maa ikke være vred paa mig. Jeg bar mig virkelig ad som et Barn. Saadan som jeg skreg op! Jeg skammer mig. Men ser Du, jeg kunde strax hverken sanse eller samle. Jeg havde aldrig trot, at saadant kunde hænde — i alt Fald ikke hos os — og jeg stolede saa vist paa, at Du og Fader, at I — at der aldrig kunde komme noget i Vejen —

GABRIELLE.

Og er nu hele Tilliden borte?

VANDA.

Nu forekommer Alting mig forandret. Jeg har i Nat godt forstaaet, hvad Du igaar sagde til mig. Men jeg troede ikke, det gjaldt for os — ikke saadan ... ja, jeg kan ikke forklare mig ... Men jeg er saa lykkelig over, at Du vil tale med Fader ... Og Du er ikke længer vred paa mig?

GABRIELLE.

Hvor kan Du tro? Men Du har Ret, Du skal rejse bort nogen Tid og helst i disse Dage. Der vil komme slemme Timer, som Du bør undgaa.

VANDA.

Mener Du virkelig? Vil Du ikke, at jeg skal blive hos Dig?

GABRIELLE.

Nej, nej! — Du føler Dig helt rask?

VANDA.

Jeg var jo ikke syg igaar. Det var kun Sindsbevægelse og den tunge Luft i Stuen, der bedøvede mig.

De rejse sig.

GABRIELLE.

Saa tag til Byen strax, inden Frokost, og gjør Dig istand til Rejsen. Saa taler jeg med Din Fader imedens. Og saa, Vanda... saa synes jeg, at Du skal gaa op til Nini, besøge hende, og sige hende Farvel, inden Du rejser.

VANDA.

Tror Du virkelig, at det er rigtigt?

GABRIELLE.

Ja, jeg gjør; jeg skal ogsaa ordne det med Din Fader. Vi kan ikke forsvare, hvordan vi have behandlet Nini; hun er dog uden al Skyld. Saa nær som I have sluttet Jer til hinanden, er dette Brud altfor hæsligt, og Din Tavshed altfor hensynsløs. Gaa op til hende, sig hende de venlige Ord, Du har i Dit Hjærte... Din Rejse gjør al videre Forklaring overflødig.

VANDA.

Jeg synes nok, Du har Ret — men dog... (sagte) hvis jeg møder ham...

GABRIELLE.

Det er jo meget tvivlsomt, og hvis det skulde være Tilfældet, saa vexler I nogle ligegyldige Ord, ikke sandt. Den Ulykke er ikke stor, og den vil vi ikke lade os skræmme af. Hils ogsaa Nini fra mig, min egen Ven!

VANDA

(efter at have betænkt sig lidt).

Vel, jeg vil gaa, saa maa det komme som det vil.

GABRIELLE.

(holdende hende ved Haanden og dragende hende tæt ind til sig).

Endnu ét, Vanda! Stol trygt paa, at jeg kun tænker paa ham som paa en Ven og aldrig har tænkt anderledes. — Gaa nu og (sagte) tilgiv mig, hvad Fortræd jeg har voldt Dig.

VANDA.

(kyssende hende).

Farvel! Moder!

Idet Vanda gaar mod højre, kommer Tjeneren fra Baggrunden.

GABRIELLE.

(til Tjeneren)

Er der nogen?

TJENEREN.

Hr. Tropmann ønskede at tale med Etatsraaden.

GABRIELLE.

Herren er paa sit Værelse.

Gabrielle og Vanda gaa ud af Døren til højre, Tjeneren ind til venstre.

ANDEN SCENE.

KALK (fra Døren til venstre), TROPMANN (fra Havedøren).

KALK.

Goddag, bedste Herre, hvad skylder jeg Æren af Deres Besøg saa tidligt?

TROPMANN.

Hr. Etatsraad, De overraskes naturligvis ved at se mig her paa denne Tid. De begriber, at kun vigtige Efterretninger have bestemt mig til at søge Dem her paa Landet. Jeg ansaa det for min Skyldighed selv at bringe Dem denne Meddelelse, for at De ikke skulde komme til Byen uforberedt, uden at vide Besked.

KALK.

Jeg er lutter Øre. Behag at tage Plads.

Tropmann sætter sig ved Bordet til højre, Kalk ved Skakbordet, hvor han under det Følgende leger med Brikkerne.

TROPMANN.

Det gjør mig usigeligt ondt baade for Deres Skyld og for Partiets Skyld, ja for hele Landets Skyld — men det maatte saa være.

KALK.

De behøver ikke at forberede mig.

TROPMANN.

Det er en Hjobspost, jeg har at bringe.

KALK.

Altsaa —

TROPMANN.

Altsaa — kort og godt — nej, kort og daarligt: den ledige Portefeuille er bortgiven.

KALK
(bleg).

Er det vist?

TROPMANN.

Ganske vist. Jeg har det fra absolut paalidelig Kilde.

KALK.

Se, se! Det var hurtigt. Og hvem er den lykkelige Indehaver?

TROPMANN.

Det er det mest forbavsende. Ingen kunde ane det. De vil aldrig kunne gjætte det.

KALK
(med et svagt Smil).

De spænder mig paa Pinebænken: Hvem er det da?

TROPMANN.

Ingen anden end — Konferensraaden.

KALK
(rejsende sig).

Stenersen! Umuligt!

TROPMANN.

Konferensraad Stenersen selv — det er vist.

KALK.

De er ganske sikker derpaa?

TROPMANN.

Absolut. Jeg sætter det iaften i Bladet „efter Forlydende“. Imorgen have vi rimeligvis Udnævnelsen officielt.

KALK
(sætter sig igjen).

Jeg tilstaar, det undrer mig.

TROPMANN.

Alle Mennesker vil det undre. Igaar var Konseilspræsidenten hos ham og foreslog ham det. Den Gamle udbad sig Betænkningstid, sov paa det inat og imorges ganske tidligt gav han sit Ja. Aah, der er ikke mange, der gaa af Vejen for en Taburet.

KALK.

Nu, det er jo et heldigt Valg. Stenersen er en Mand med stor Autoritet, rig Erfaring. Han vil fylde sin Plads som den bedste.

TROPMANN.

Det er utvivlsomt. Jeg spørger blot mig selv: Vil han besidde den fornødne Elasticitet som Politiker?

KALK.

Aah! — naar han først faar Øvelse i Trapezkunsterne, som han kalder dem. — Det vil iøvrigt Tiden vise. Det vender sig nok til det Bedste.

TROPMARN.

Etatsraaden er Filosof. — (Rejsende sig) Ja, mit Ærinde er besørget. Jeg troede, at Etatsraaden vilde sætte Pris paa at faa denne Efterretning hurtigst muligt.

KALK.

Det gjør jeg. Jeg takker Dem særdeles for Deres Venlighed og Deres Ulejlighed. De maa ikke gaa, De bliver her til Frokost. Jeg tager næppe til Byen idag, saa holder De mig lidt med Selskab.

TROPMANN.

Ja, Tusind Tak! Hvis jeg ikke generer! — (Pavse; Tropmann sætter sig tæt hen til Kalk.) Vêd De hvad, Hr. Etatsraad! Jeg tror alligevel den Historie med Aaløv har skadet Dem. Selv den Scene i Søndags er kommet ud blandt Folk. Man fortæller og kommenterer den paa alle mulige Maader.

KALK.

Folk faa snakke ud.

TROPMANN.

Maa jeg sige Dem noget i al Fortrolighed? De gik for rask paa! Man tænkte paa Dem netop paa Grund af Deres Forbindelser — jeg har det fra absolut paalidelig Kilde — men saa kom Bruddet. Aaløv og De stod stejlt mod hinanden. Saa mente man, at man ligesaa godt kunde vælge den mere udprægede Mand.

KALK.

Det er altfor indviklet Politik for mig.

TROPMANN.

Hm, Hm! De talte med ham igaar.

KALK.

Hvem, — jeg? Med Aaløv? Nej.

TROPMANN.

Ikke det, da saa' jeg ham dog gaa ind ad Deres Port.

KALK.

Saa har han søgt mig forgjæves.

TROPMANN.

Han ventede dog meget længe paa Dem. Jeg sad just i Konditoriet ligeoverfor og det varede en rum Tid, inden han kom ud igjen.

KALK.

Saa! De er vel underrettet.

TROPMANN.

Ja, vi Journalister — hehe! — vêd jo lidt af alt.

KALK.

Vêd De da ogsaa, at Aaløv rejser?

TROPMANN.

Rejser! Nej, det har jeg ikke hørt det mindste om.

KALK.

Jo, for lang Tid og en lang Vej.

TROPMANN.

Det var nyt, højst interessant (Rejsende sig) Ja undskyld, Hr. Etatsraad! Maaske var det rigtigst, at jeg tog ind til Bladet.

KALK.

Hvem vêd, hvad Besked han fik hos mig igaar.

TROPMANN.

Ja vi spaar og De raa'r, Hr. Etatsraad.

KALK.

Skriv De et Par Ord, saa sende vi det til Byen. Vær saa god, De kan sidde herinde i mit Værelse.

Han aabner Døren tilvenstre for Tropmann, som gaar derind.

TREDJE SCENE.

KALK. Siden GABRIELLE.

KALK.

(gaar hurtig til Døren til højre og kalder).

Gabrielle!

GABRIELLE.

(kommende fra højre).

Her er jeg. Vil Du tale med mig?

KALK.

Unægteligt.

GABRIELLE.

Jeg har ogsaa en Del at tale med Dig om.

Hun sætter sig ved Bordet.

KALK.

Maa jeg først bede Dig besvare et Spørgsmaal. Var Aaløv oppe i Lejligheden igaar?

GABRIELLE.

Det er netop det jeg vilde tale om.

KALK.

Han var der altsaa virkelig! — Vil Du forklare mig, hvordan det gik til.

KALK sætter sig hos hende.

GABRIELLE.

Jeg havde bedt ham komme.

KALK.

Du! Hvad vil det sige?

GABRIELLE.

Jeg har følt megen Sympathi for Aaløv — ogsaa med hans Anskuelser eller maaske rettere med den Maade, hvorpaa han udtalte dem. Jeg vêd vel, at jeg ikke var i Stand til at bedømme, om han havde Ret eller ej, men som han var, som han talte, syntes jeg dog, at noget, der var mig ukjendt, men som fængslede mig, var naaet til mig. Hans Ord vakte ogsaa i mig nye Følelser og nye Interesser.

KALK.

Hvordan! Har Du virkelig — Du Gabrielle, som er saa klog og taktfuld — et Øjeblik kunnet lade Dig betage af disse drengeagtige Fantasterier. Hans Anskuelser — enten er det de huleste Fraser, som han har laant overalt fra, eller ogsaa — er det noget meget slemmere, som man maa fordømme og af yderste Evne bekæmpe.

GABRIELLE.

Det tror jeg ikke, Kalk! Jeg tror, at Aaløv mente, hvad han sagde, og at hans Hjærte virkelig var med i hans Ord.

KALK.

Ja ligemeget — det kan vi altid tale om. Men nu til Sagen! Hvorledes kom Aaløv i Lejligheden igaar?

GABRIELLE.

I Søndags talte Aaløv og jeg fortroligere sammen end nogensinde før —

KALK.

(griber hende pludselig om Haandledet).

Gabrielle?

GABIRELLE.

(mødende hans Blik).

Ja — (Pavse, han slipper hendes Haand) — Han sagde mig, hvor glad han havde været ved at lære mig at kjende .... og jeg skjulte ikke for ham, at Omgangen med ham havde været mig kjær.

KALK

(stønnende).

Og saa?

GABRIELLE..

Saa kom Bruddet. Du fornærmede ham pludselig, uden Grund — eller rettere, den Grund, Du havde, kunde Du ikke sige — (Kalk vil afbryde) — jeg beder Dig, nægt det ikke! Hvad skal det nytte, jeg har jo forstaaet alt — Du tog det Paaskud, Du behøvede. Det oprørte mig. Jeg tabte Besindelsen, jeg følte Vrede, næsten Skam over Dig, jeg harmedes over, at Du saaledes med plumpe Hænder rev de fine Traade itu, som havde knyttet ham og mig til hinanden, og saa —

KALK.

Hvad saa, Gabrielle, tal, tal!

GABRIELLE.

Saa tog jeg imod ham, den næste Dag.

KALK.

Et Stævnemøde, altsaa!

GABRIELLE.

Vi talte sammen en kort Stund — vi sagde hinanden, hvor bittert, men ogsaa, hvor nødvendigt det var at skilles. Han sagde mig Farvel — og da jeg vendte mig om, stod Vanda rædselsslagen i Stuen. Hun havde hørt vore sidste Ord — og forstod alt anderledes end det var. Hun var saa forvirret, saa fortvivlet, at det var en Ynk at se. Hun vilde gribe ind, forklage mig for Dig, og jeg søgte forgjæves at berolige hende. I den Sindsstemning traf Du os begge og skræmmede endnu mere den stakkels Pige ved Din heftige Optræden.

KALK.

(rejsende sig).

Hvad maa jeg høre! Jeg forstaar næppe, hvad Du siger mig. Er det mit Hjem, mit rolige Hus, hvor ingen Ufred trængte sig ind, om hvilket intet Menneske turde sige et ondt Ord? Her er Hemmeligheder, skjulte Ting, Svig — Gabrielle! Hvad er her sket?

GABRIELLE.

Intet siger jeg Dig. Alt er forbi mellem ham og mig.

KALK
(staaende overfor hende).

Men han har været mer end en Fremmed for Dig, mer end en tilfældig Gjæst — mer end jeg? Du har ladet ham trænge ind i vort Hus imellem os — Du har længtes bort — bort fra mig — og han har draget Dig med nye Følelsers Magt, medens jeg var det Gamle, det Kjendte, det Dagligdags, som Du nu ligegyldigt skød til Side. Gabrielle! Er det Dig, som jeg stolede saa fuldkommen paa, Dig, hvis Finhed og Takt jeg beundrede! (siddende ved Skakbordet) Husker Du, hvorledes vort Ægteskab blev stiftet? Jeg spurgte Dig, om Du vilde vove Din Ungdom ved min Side, om Du kunde glemme den Forskjel i Aar, som jeg altid maatte og vilde huske, og da Du svarede, at Du intet Barn var, at jeg kunde have Tillid til Dig, tøvede jeg intet Øjeblik. Og dog — Du vêd det — hvormegen Tale, hvormegen Modstand vor Forbindelse gav Anledning til — men jeg tog intet Hensyn. Jeg troede saa sikkert, at det var min Lykke, og Din med, det gjaldt. — (Rejsende sig) Har jeg nu fortjent det af Dig, Gabrielle, har jeg ikke behandlet Dig godt, har Du ikke levet lykkeligt i mit Hus, have ikke alle sét op til Dig som til min Hustru? — Og nu paafører Du mig en saadan Sorg! (Gabrielle vil afbryde) Aa, jeg vêd, hvad Du

vil sige. Hvad har jeg at beklage mig over? Det var jo et Fornuftgiftermaal — jeg var jo den ældre Mand, der indlod mig i Ægteskab med den unge Pige, og som skulde nøjes med at være en Fader for hende. — Saadan talte jeg. (Sættende sig hos hende) Men forstod Du da ikke, at mine Ord betød andet, end de sagde, at jeg fordrede meget mere — Aa, jeg vilde ikke Romantik, ikke Romeo og Julie — men jeg vilde eje det, som Kvinder skænke, Ømhed, Hengivenhed, Inderlighed. Forstod Du det ikke? Hvorfor har Du ikke tænkt som jeg, følt som jeg? Har jeg da levet den hele Tid i lutter Selvbedrag? Har jeg da intet Øjeblik ejet Dig helt?

Han rejser sig og gaar til højre.

GABRIELLE
(rolig).

Hvorfor vil Du nu selv rive ned alt det Smukke, vi tilsammen have havt, og søge Saar og Smerter der, hvor der ingen er? Hvorledes vort Ægteskab blev sluttet, det husker jeg vel. Det var mit Livs lykkeligste Øjeblik. — Jeg var kommen her i Huset efter slemme Aar, og jeg følte mig saa tryg her. Jeg vidste jo, hvor raat og barsk der var udenfor. Saa meget havde jeg lidt under det onde Vejrlig, at jeg var bleven kuldskær og gøs ved Tanken om atter at vove mig ud. Jeg havde ikke min

Alders Illusioner, jeg længtes ikke efter det Nye, det kun Drømmekjendte, ikke efter Ridderen, der skulde hente den ventende Pige. Nej! Her var godt at være, her var Livet nydelsesrigt og stort. Mødtes jeg ikke med Landets bedste Mænd og saa' jeg dem ikke trænge sig om Dig, hylde Dig, beundre Dig. Jeg deltog i deres ærbødige Hyldest, men jeg følte et voxende Ønske, en higende Trang til at være Dig nærmere end alle hine, til at hylde Dig anderledes, fortroligere. Min Beundring vilde ikke ligestilles med deres Ærbødighed. Jeg vilde udmærkes af Dig fremfor dem. Og naar Du nærmede Dig mig, naar Du sagde mig et smigrende Ord, viste, at Du satte Pris paa min Dom, ja ligesom beundrede mig en Smule — da steg Rødmen op i mine Kinder og en berusende Følelse af Stolthed og Lykke greb mig. Jeg mærkede da, at Illusionerne havde Magt over mig, at jeg kunde drømme som andre Kvinder en straalende Drøm om Herlighed. — Saa bød Du mig Din Haand — Fyrsten steg ned fra sin Trone og bad mig dele hans Højsæde — og jeg gav mig hen til ham, skjælvende og lykkelig. — Nej, jeg har ikke bedraget Dig, og Du har ikke bedraget Dig selv. Saalidt som det var en Eventyrerske, Du gjorde til Din Hustru, saa lidt har jeg længtes med Pigedrømme mod det

Eventyrlige og draget mig bort fra Dig og Hjemmet. Jeg gav Dig alt. Ingen Mand havde kunnet faa mere end Du.

KALK.

Var det saaledes, Gabrielle! Saaledes som jeg har troet. Men hvad er da det med Aaløv?

GABRIELLE.

Jeg sagde Dig det allerede før: Aaløv har bragt nye Ideer og Tanker til vort Hus. Aa! Jeg havde hørt tale om, læst om hans Meninger, inden han kom — men kun naar I spottede, haanede, traadte dem under Fødder. Nu kom Ideerne til mig i den Form, som de stod for dem, der tro paa dem. Og Aaløv troede saa urokkeligt paa sin Ret. Det betog mig. Der rejste sig saa mange Spørgsmaal i min Tanke. Og saa — havde Du ikke selv prist hans Begavelse, hans Talent? Min Gud, jeg vêd ikke, hvorvidt hans Evner række, men er det underligt, om Din Hustrú følte Lyst til at udmærke det Betydelige. Du vêd saa godt som jeg, hvor man trættes ved Tropmanns Eftersnakkeri eller Stenersens Bornerthed. Og saa endelig — jeg havde jo hørt tale om Aaløv som om hans Ideer. Hvordan havde man skildret ham: Plump, raa, ubehagelig. Jeg ventede at se en Overvunden, der ydmygt nærmede sig sine Herrer, en Taknemmelig,

som man viste Naade og havde Medlidenhed med ... Han kom saa sikkert og stolt som var han Sejrherren. Jeg havde tænkt mig som Fyrstinden, han skulde bøje sig for — og hans Blik mødte mit myndigt og forskende .... Dog ligemeget! Hvad gjælder nu dette! Vi have talt nok herom. Det gjælder Vanda nu, ingen anden.

KALK.

Hvordan? Vanda! Hvad vil det sige? Og hvor er hun henne?

GABRIELLE.

Tagen til Byen.

KALK.

Til Byen. I hvad Ærind?

GABRIELLE.

For at besøge Nini.

KALK.

Og det har Du tilladt! Nu, nu!

GABRIELLE.

Endog opmuntret hende dertil. — Der er en Ulykke hændt, Kalk!

KALK
(synkende ned paa en Stol).

Tal blot! Du piner mig langsomt.

GABRIELLE
(staaende ved hans Side).

Jeg tror, at Vanda har elsket Aaløv ganske ungt og sværmerisk. Ogsaa derfor har alt, hvad her er sket, gjort saa stærkt et Indtryk paa hende — al denne Skiften og Usikkerhed har forvirret hende, de hæftige Optrin have saaret hende dybt. Det stakkels Barn — hun greb for sig efter Støtte og Hjælp uden at finde nogen, alt syntes at svigte hende! — Nu efter al den Sindsbevægelse ønsker hun at rejse bort nogen Tid til Udlandet, for at komme til Ro. Jeg tror, vi gjør rigtigst i at føje hende — indtil atter hendes Hjem er, hvad det var.

KALK
(fortvivlet).

Vanda bort! Ogsaa det! Det er formeget! Saadan styrter mit Hjem sammen. Og det er hans Skyld. Forbandet den Dag, da han kom her i Huset. At det skal ramme mig! (Rasende) Vêd Du, at alle mine Planer ere strandede, mine Forhaabninger knuste, jeg selv kastet til Side som et Vrag! Stenersen er bleven Minister, i min Plads, i mit Sted! Ogsaa det er hans Værk, ogsaa det skylder jeg ham. — Og Dig tager han fra mig — og Vanda med! Aa, jeg hader ham! Han *skal* undgjælde derfor! — Og hvordan handle I med mig. Hvor-

dan raader Du for alt her, uden at spørge, enemægtig i mit Hus? Har den Dreng da ødelagt hver sund Tanke i Din Hjærne?

GABRIELLE
(opbragt).

Tror Du da, Du ingen Skyld har? Hvem førte Aaløv herind? Ja, Du mente, at det skulde gaa saa langt som Du vilde, men Du glemte, at vi maatte sammenligne ham og Dig. Hvorfor fik Aaløv Magt her i Huset? Mon ikke fordi Du kunstigt har udestængt alt det, han bragte. Hvad han vilde, det turde han tale om, forklare os, interessere os for. Men Du! Du har skjult Dig i Dit eget Hjem! Dine Planer forstod vi ikke, Din Ærgjerrighed turde ikke omtales, Dine egne Venner mistænkte og frygtede Du — bestandig gled vi bort fra alt det Modige og Mandige. — Hvorfor førte Du Aaløv til os? Turde Du nævne Grunden? Nej, for Du misbrugte Dit Hjem, men vi, vi som intet anede — hvorfor skulde vi ikke slutte os til Din nye Ven?

KALK.

Og dermed vil Du undskylde Dig?

GABRIELLE.

Behøver jeg at undskylde mig? — (Pavse) Jeg vilde sige Dig Din Skyld. Det forandrer intet hverken for mig eller for Fremtiden.

KALK.

Du vil da ikke ogsaa forlade mig! — Ak, Gabrielle! jeg er en slagen Mand. Jeg rejser mig ikke efter dette. Jeg føler mig saa gammel. Ser Du, at Du var min Hustru, saa ung og smuk og beundret, det gjorde ogsaa mig ung, syntes jeg. Jeg kan ikke leve, uden at Folk misunde mig. — Hvad har Du isinde?

GABRIELLE.

Intet. Jeg bliver her. Eller — vil *Du* nogen Forandring?

KALK.

Du vêd det saa godt som jeg: min Hustru skal ikke give Anlèdning til Folkesnak. Skinnet vil jeg dog bevare.

GABRIELLE.

Det mener jeg ogsaa.

FJERDE SCENE.

DE FORRIGE. TROPMANN (fra Sideværelset til venstre).

TROPMANN.

Godmorgen Frue! Vil De tillade, at jeg besørger dette Brev paa Posten.

KALK.

Behøves ikke. Vi kan sende Bud. (Til Gabrielle) Hr. Tropmann spiser Frokost her.

TROPMANN.

Jeg haaber, at jeg ikke kommer Fruen til Ulejlighed.

GABRIELLE.

Paa ingen Maade. Nu skal jeg besørge Brevet.

(Hun gaar ud til høire).

TROPMANN.

Hvor Deres Frue ser godt ud idag! De er en lykkelig Mand, Hr. Etatsraad!

KALK.

Skal vi ikke spille et Parti Skak inden Bordet?

TROPMANN.

Gjærne, hvis De vil tage til Takke med en Begynder i det ædle Spil, i hvilket De er en Mester (De sætte sig ved Skakbordet) Det er vist det allervanskeligste Spil af alle.

KALK.

Der hører blot nogen Taalmod til og lidt Blik for det gunstige Øjeblik.

TROPMANN.

Som i Politiken altsaa.

Gabrielle er kommen ind fra højre og sætter sig stiv og stille med Sytøj ved Bordet til venstre.

KALK.

Omtrent. Der behøves dog ikke fuldt saa megen Taalmodighed.

TROPMANN.

Jeg forstaar saa godt, at De føler Dem lidt mismodig. Atter en Opsættelse. Men De har Venner og De er ung endnu.

KALK.

Aah! Det gaar ned ad Bakke, min bedste Hr. Tropmann.

TROPMANN.

Skak!

KALK.

Den Fornøjelse koster Dem Deres Springer. Jeg kan spille Skak endnu.

SCENESKIFTE.

Dagligstue hos Aaløv. Dør i Baggrunden, Dør til venstre, der fører ind til Redaktionskontoret, Dør til højre, der fører ind i Lejligheden. Tungt, gammeldags Møblement. Til højre Ninis Sybord, i Midten rundt Bord, Bogskab og Klap-Chiffonniere ved Væggen.

FEMTE SCENE.

NINI (siddende ved Sybordet). GRUS (kommende fra venstre), Siden BANNER.)

GRUS.

Har Frøkenen ikke set Deres Broder idag?

NINI.

Nej, Karl gik ud tidligt imorges og er ikke kommet hjem.

GRUS
(vil gaa igjen, men betænker sig).

Frøkenen ser ikke rigtig vel ud.

NINI.

Jeg er i saadant daarligt Humør, Grus! Og det har jeg ogsaa Grund til. Jeg kan godt sige det til Dem, at Karl er slet ikke mer som i gamle Dage. Jeg vêd ikke, hvad det skal blive til!

GRUS.

Det bliver nok ganske godt, Frøken!

NINI.

Ganske godt! Ja Tak skal De have; men det skulde blive helt godt.

GRUS.

Ja ser De, for Dem selv skal De ikke være bange. Men Deres Broder kan ikke forlange baade i Pose og Sæk.

NINI.

Ja hvad skal det sige? Hvad er det, Karl har faaet i Posen?

GRUS.

Jo det, at han har faaet Lov til at sige

saameget af hvad andre fortie. Ser De, jeg mener det Samme som Deres Broder, men jeg har aldrig — især ikke da jeg var ung — havt hverken Mod eller Evne til at kny et eneste Muk. — Jeg vidste da heller ikke stor Besked, men det lidt, jeg kjendte til, turde jeg ikke tale om. Saa kom Deres Broder og sagde det Altsammen, og saa — det var nu altid gaaet fordømt smaat med Landinspektionen — saa var det jeg søgte herned paa Kontoret. Og det eneste, der morer mig, det er at læse Korrektur paa Deres Broders Artikler.

NINI.

Jamen derfor skal Karl da ikke være ulykkelig.

GRUS.

Nej naturligvis, men nu kommer jeg til det. Ser De, der er mange, der more sig her i Verden — saadan hvad man kalder more sig og have det godt. Men det kan *de* ikke faa, som ville have Lov at sige Deres Mening. Det maa være Deres Fornøjelse. De andre trænge ikke til andet end deres Morskab. Men de, der trænge til mer end saadant Liv med Kone og Børn eller ogsaa med — ja muntert Liv, de kan ikke faa begge Dele.

NINI.

Det kan jeg umuligt tro, De har Ret i.

De, som have givet andre meget, skulle netop selv have meget. Det vilde dog være altfor urimeligt, om Karl skulde lide under, at han har mere Mod end andre.

GRUS.

Han kan ikke nyde, som andre kunne. Han forlanger for meget, saa faar han ingenting — det vil sige af den Art, som de andre nøjes med.

NINI.

Hvad har saa De faaet?

GRUS.

Jeg! Ja, jeg har levet ganske muntert i min Tid — (idet han vender sig for at gaa) — men Svien kom bagefter.

BANNER
(kommende fra venstre).

Undskyld! Er Aaløv ikke kommet?

NINI.

Nej, Frokosten venter stadigt paa ham.

BANNER.

Han er maaske bedt ud til Frokost. Muligvis søger han at faa fat i en ny og sødere Kalk, nu da den gamle bitre er tømt.

GRUS.

De er saa vittig, Hr. Banner! Har De

ogsaa Raad til det! Spar paa Geniet til Deres Artikler.

BANNER.

Hvad sagde jeg, Frøken, dengang da det Venskab begyndte. Men man vilde ikke høre mig. Det fik politiske Konsekvenser og det skadede Deres Broder. — Og nu den Skandale!

NINI.

Hvad er det for en Skandale?

BANNER.

Smidt paa Døren af en — Kalk, som en udslidt Hanske, man krænger af sig. Afvist af Gjenstanden for hans Følelser —

NINI
(hæftigt).

Det er ikke sandt. Det forholder sig slet ikke saadan. — Er De Karls Ven og tror paa sligt? Man skulde næsten tænke, at De var glad derover.

BANNER.

Det er jeg ogsaa, Frøken — for hans Skyld. Han vil vinde ideelt, hvad han mister i Verdens Øjne. Men for Sagen gjør det mig ondt — den har tabt.

SJETTE SCENE.

DE FORRIGE. AALØV (fra Baggrunden).

BANNER.

Aah, der have vi jo Manden. Godmorgen Hr. Redaktør! Har Du ikke isinde at se lidt ind paa Kontoret idag? Politiken venter paa sin Fører.

AALØV.

Du er vist ganske Mand for at tage Dig af mine Anliggender. Vær saa venlig at besørge Redaktionen for mig idag.

BANNER.

Skal jeg skrive Lederen?

AALØV.

Det kan Du jo. Men ikke altfor stærke Ord. Hold lidt Maade med Dit Krudt! Spar paa „Sagen“.

BANNER.

Du har mistet Troen paa den — det var det værste, der kunde hændes Dig. Jeg anede det, jeg spaaede det dengang —

AALØV.

Skaan mig! Skriv Lederen for Folket, men lad mig lede mig selv.

BANNER.

Vel! Saa skal Folket engang igjen høre et Dommedagsslag.

Banner gaar ud til venstre.

GRUS.

Det er ikke Deres Alvor, Aaløv! Vil De slippe det gale Menneske løs paa Læserne?

AALØV.

De har Ret i det, Grus, det er ikke rigtigt.

GRUS.

Jamen der maa virkelig tages fat. Der er ingen Gang i det mere.

AALØV.

Vel, vel! Jeg er lidt uoplagt i denne Tid. Siden.

Grus gaar hovedrystende ud til venstre.

NINI.

Karl! Hvordan er det dog fat? Jeg har hele Natten ligget og tænkt paa Dig. Hvordan skal det gaa, naar Du rejser? Og hvorfor vil Du dog bort?

AALØV.

Men, kjæreste Nini, er det nu noget at tage sig saa nær. Synes Du virkelig, at det er saa urimeligt, at jeg tager bort? Har jeg ikke havt det strængt og fortjener jeg ikke at more mig lidt?

NINI.

Jo det vêd Gud, Du gjør. Men Du rejser ikke for at more Dig. Du har en anden Grund.

AALØV.

Ja, jeg har jo sagt Dig, at jeg er lidt træt af hvad jeg har om mig for Tiden. Banner og de andre — de ere ikke altid opmuntrende. Og saa den Historie med Kalk — den har været mig højst ubehagelig.

NINI.

Ja, ja, noget skjuler Du dog. — Kan Du begribe, at Vanda ikke har været her?

AALØV.

Hun kan jo komme endnu.

NINI.

Aa, nu kan hun snart gjærne blive borte. Hun har fornærmet mig. Jeg fortryder, jeg skrev til hende.

AALØV.

Det gjør mig saa ondt fòr Dig, at alt dette skulde hænde.

NINI.

Aa pyt med mig. Nej det slemmeste for mig er, at Du er ulykkelig. (Han vil afbryde). Jo, Du er. Du har ingen Fortrolighed til mig, Karl, Du vêd dog godt, at jeg kan tie.

AALØV.

Men jeg har intet at fortro. — Jeg forsikrer Dig, jeg kunde endda godt blive hjemme.

Jeg behøvede blot en Smule Fart i mit Blod, en Impuls, noget der hidsed mig eller vakte min Harme paany, saa jeg fik Lyst at tage fat. Men i Øjeblikket føler jeg Lede ved mit Arbejde — og uden at arbejde kan jeg ikke holde det ud herhjemme. Det er det Hele. Er saa min lille Husholderske tilfreds og faar jeg Lov at spise Frokost?

NINI.

Jeg faar vel slaa mig til Taals — skjønt jeg egentlig har mest Lyst til at græde.

Linstow aabner Bagdøren.

AALØV.

Naa, naa, Nini! (Seende Linstow) Nu faar Du Trøstebesøg. (Til Linstow) Undskyld, men Frokosten venter.

Han trykker Linstows Haand og gaar ud til højre. Nini tørrer Øjnene og sætter sig til at sy.

SYVENDE SCENE.

NINI, LINSTOW, Siden VANDA.

LINSTOW.

Goddag Frøken Nini! (Han standser og ser paa hende) Men hvordan er det, De ser ud. De har jo grædt. Hvad er der dog ivejen?

NINI.

Ingenting.

LINSTOW.

Jo vist saa. Det er den dumme Historie med Kalks. (Hun ryster paa Hovedet). Ja, noget er der. Betro Dem til mig! Fortæl mig, hvad De har paa Hjærtet?

NINI.

Det kan jeg ikke, det er en Hemmelighed.

LINSTOW.

Ja saa kan De just betro Dem til mig! De vêd jo godt — ja hvordan skal jeg nu sige — for det Første vêd De meget godt, at jeg holder af Dem.

NINI.

Der er saamange, der holde af mig.

LINSTOW.

Ja naturligvis, men det er mig, der holder mest af Dem.

NINI.

Jeg troede saamænd slet ikke, De kunde lide mig.

LINSTOW.

Hvor vil De nu sige saadan noget! Jeg troede dog, det var en Aftale, saadan stiltiende imellem os. Jeg holder af Dem, Nini, og det har jeg nu gjort en Evighed — fra jeg var

en ganske ung Fyr — jeg bryder mig slet ikke om andre end Dem. Jeg har altid tænkt, at det var det bedste paa Jorden at have Dem siddende hjemme i min Stue —

NINI.

Det var vel for at have En at drille hele Dagen.

LINSTOW.

Nej, det var for at have En at holde af alle Dage. De kan ikke tvivle paa, hvor inderlig kjær De er mig, Nini, jeg har jo bestandig ønsket at spørge Dem, om De holdt af mig og vilde være min Hustru.

NINI.

Det har De betænkt Dem meget længe paa. Om jeg nu betænkte mig ligesaa længe paa at svare!

LINSTOW.

Nej, det maa De paa ingen Maade. Jeg har havt mine gode Grunde til ikke at tale før.

NINI.

De var vel ikke vis paa, om det ikke var en anden, De holdt af.

LINSTOW.

Aldeles ikke. Jeg vidste meget god Be-

sked. Men jeg har altid afskyet Forlovelser, og jeg vilde ikke selv gaa omkring som forlovet — end ikke sammen med Dem, Nini. Alligevel var jeg fuldkommen vis paa, at bad jeg Dem om at give mig et Ord, et Løfte for Fremtiden, saa vilde jeg ikke besidde Karakterstyrke nok til ikke at forlove mig med Dem. De er altfor nydelig, Nini, det laa over en Overretssagførers Viljeskraft. Men jeg kan forsikre Dem, at jeg mange Gange har været paa Nippet til at bryde med Principperne. Jeg har oplevet de græsseligste Baller og de forfærdeligste Middagsselskaber, hvor jeg var ganske tosset af Forelskelse, naar Folk syntes alt for godt om Dem. Allerværst var det dog, naar jeg undertiden kom her i Mørkningen og sad og passiarede med Dem — Tantalus har nydt som en Gourmand imod mig.

NINI.

Stakkel! Var det virkelig saa slemt?

LINSTOW.

Frygteligt! Derfor maa De nu have Medlidenhed med mig og række mig Deres Haand — saa holde vi Bryllup om fjorten Dage.

NINI.

Jeg faar da vel (Hun rækker ham Haanden, som han kysser) Det var virkelig paa Tide, for jeg be-

gyndte at tro, at De ikke holdt af mig. Jeg gik og pinte mig med, om det var den dumme Politik, der var Skyld deri?

LINSTOW.

Jeg tror ikke, den skal adskille os to. — Vil Du saa fortælle mig, hvad det var for en Hemmelighed?

NINI.

Jeg tror ved Gud, at Du har friet til mig af lutter Nysgjerrighed, blot for at faa den Ting at vide.

LINSTOW.

Det var kun medvirkende Grund. Nej, at se Dig bedrøvet, det kan jeg ikke taale.

NINI.

Jeg havde stor Aarsag dertil. Det har været meget slemme Dage. Jeg er ulykkelig over Karl, saa mismodig som han er. Og nu har han oven i Kjøbet faaet den Idé, at han vil rejse bort.

LINSTOW.

Ja, men lad ham blot det! Det vil han have godt af.

NINI.

Nej, blive borte for lang Tid. Der maa være sket noget, men jeg vêd ikke hvad.

LINSTOW.

Det er en Kjærlighedshistorie. Det eneste, der gjør Mandfolkene rigtig tossede og ulykkelige her paa Jorden, det er Fruentimmerne.

Vanda kommer fra Baggrunden.

NINI

(ilende Vanda i Møde).

Naa, endelig kommer Du (Hun kysser hende; vendende sig, sagte til Linstow) Gaa ind — og sørg for, at Karl kommer om lidt (Linstow hilser paa Vanda og gaar ud til højre) Vêd Du, at jeg har været ved at blive fornærmet.

VANDA.

Det havde Du ingen Grund til. Jeg var gjærne kommen før — men jeg kunde ikke.

NINI.

Ja, ja, Kjære, nu Du er her, er alt godt.

De sætte sig ved Sybordet.

VANDA.

Jeg skal hilse Dig fra min Stedmoder, Hun er meget bedrøvet over, hvad der er sket.

NINI.

Det er ogsaa slemt.

VANDA.

Lad os ikke tale derom, ikke sandt? Jeg vil saa nødig tale om min Fader.

NINI.

Som Du vil. (Betragtende hende) Du ser saa bleg ud, Vanda! Er Du ikke rask?

VANDA
(lidt stivt).

Jo, ganske.

NINI
(langsomt).

Husker Du, vi to lovede at holde sammen, hvad der saa skete.

VANDA
(som før).

Ja — men det bliver vist vanskeligere, end vi havde tænkt.

NINI
(som før).

Gjør det? Ja, naar Du mener —

VANDA
(hæftig).

Nini! Du misforstaar mig. Tro dog ikke ondt om mig! Du har ingen Grund til at være vred eller fornærmet paa mig. Jeg er ulykkelig nok.

NINI.

Men, Kjære, hvad er der dog i Vejen? Betro Dig til mig! Det aner mig næsten —

VANDA
(afbrydende).

Jeg kommer for at fortælle Dig, at jeg skal rejse.

NINI.

Du rejse! Hvorhen, om man tør spørge.

VANDA.

Til en Pension i Udlandet, jeg vêd ikke hvor. Blot det er langt herfra, og jeg kommer bort.

NINI.

Hvad betyder dette, Vanda?

VANDA.

Intet, intet! Spørg mig ikke! Jeg beder Dig!

NINI.

Jeg skal ikke fritte Dig — (Pavse) — Du vêd, at Karl ogsaa vil rejse, langt bort, for lang Tid. (Prøvende) I skulde rejse sammen!

VANDA
(farer op).

Nini! Du maa ikke tale saadan.

NINI.

Min Gud, det var jo kun Spøg! (Aaløv kommer fra højre) Der er Karl. Aa hør, Karl, hold Vanda her et Øjeblik med Selskab, jeg vil sige Linstow et Ord, inden han gaar.

VANDA.

Jeg skulde afsted —

NINI.

Blot et Minut. (Til Aaløv idet hun gaar ham forbi, halvhøjt) Hun vil rejse fra mig, hun ogsaa. Tænk paa det!

OTTENDE SCENE.

VANDA, AALØV. Siden NINI.

AALØV.

Er det mig, der skræmmer Dem bort, Frøken?

VANDA

(kort).

De skræmmer mig ikke.

Vanda sidder til venstre for det runde Bord, Aaløv staar ved Sybordet.

AALØV

(efter at have betragtet hende lidt).

Nini slog paa, at De skulde rejse. Det er pludselig bestemt. (Vanda tier) De vil nok komme til at more Dem, for De har jo ikke været udenlands før. (Pavse) Jeg synes, De ser lidt bleg ud. De er da vel ikke syg? (Vanda tier) Tror De virkelig, at det er nødvendigt, at De er saa uhøflig imod mig?

VANDA.

Ja! Det tror jeg er min Pligt.

AALØV.

Deres Pligt? Aa, jeg forstaar. De tager Deres Faders Parti —

VANDA

(rejsende sig, hæftig).

Nævn ikke min Fader!

Aaløv.
(vil gaa).

Frøken! Det er vist rigtigst vi afbryde —

Vanda
(koldt).

Jeg skal sige Dem, hvorfor jeg er uhøflig imod Dem med velberaad Hu. Det er fordi jeg — ingen Agtelse har for Dem. Da jeg idag gik hen til Nini — her hvor jeg aldrig kan komme mere — lovede jeg mig selv, at De skulde høre Sandheden, hvis jeg traf Dem.

Aaløv.

De misbruger, at De er Kvinde og jeg er Mand. De har ingen Ret til at tale saaledes til mig.

Vanda
(hæftig).

Ingen Ret! Heller ikke, naar jeg fortæller Dem, at jeg igaar hørte Deres Farvel — til min Stedmoder —

Aaløv.

Frøken! Hvad er der sket?

Vanda
(atter rolig).

De behøver intet at frygte. (I stigende Affekt) Kun det er sket, at jeg har lært Dem at kjende, kun det, at De har skilt Nini og mig

ad, kun det, at De har ødelagt mit Hjem for mig — og maaske for andre med — kun det, at De har gjort mig saa grænseløs ulykkelig —

(Hun standser i Hulken og synker ned paa Stolen).

AALØV

(nærmende sig).

Frøken! De maa tro, at det gjør mig saa inderlig ondt for Dem. Det er meget slemt, at De er bleven vidende om denne Sag. Hvordan skal jeg dog forklare Dem, overbevise Dem om —

VANDA.

Jeg beder Dem, forskaan mig for Deres Medlidenhed. Den kommer altfor sent. Var det gaaet efter Deres Vilje — aa, jeg vêd det — da var endnu større Ulykke hændet.

AALØV.

Jeg kan ikke tale med Dem herom. Kun det maa jeg sige: tro intet ondt om Deres Stedmoder. Hun er uskyldig i alt. De har tænkt saa smukt om hende, stolet saa fast paa hende, De maa ikke forandre Deres Tanker.

VANDA.

Og det vover De at sige mig, De som er Skyld i, at jeg nu intet kan stole paa, intet Menneske kan tro! Hvad skulde Deres Ord vel betyde for mig?

Aaløv.

De har Ret. Jeg hverken kan eller tør være Dem til nogen Hjælp. — Jeg gjør vist rettest i ikke længer at paatvinge Dem mit Selskab.

(Han vil gaa.)

Vanda
(rejsende sig).

Hr. Aaløv! — Jeg har maaske ikke Ret til at tale saadan — men jeg er saa bedrøvet siden igaar — jeg forstaar det ikke endnu — og ingen forklarer mig det.

Aaløv.

De skal ikke søge Forklaring. De skal blot tro, at her ingen uoprettelig Ulykke er sket. Lad mig sige Dem to Ord. (De sætte sig begge) Hos hende, som De har saa kjær, fandt jeg en Sympathi, som jeg misforstod. De vêd, jeg tænker ikke ganske som Deres Kreds. Men en Dame, en ung Kvinde, vil lettere føle sig tiltrukken af det Nye, jeg vil, end Mænd, hvis Liv, hvis Gjerning og Samfundsstilling er bygget paa det Gamle. De forstaar det maaikke ganske, men det er det Hele. Jeg har baaret mig lidt ungdommeligt ad, og ikke rigtigt heller. Men hun — hun har kun venligt indladt sig med en Fremmed, som var Gjæst i hendes Hus. Intet Fodspor vil minde om, at han har dvælet der et Øjeblik.

VANDA.

Er De saa vis paa det? Mig vil det forbitre mit Liv.

AALØV.

Saadan maa De ikke tale. De er ung og Livet ligget lyst og rigt for Dem. Deres Hjem vil snart være ligesaa fredeligt som før. Det var kun et stormfuldt Øjeblik, Stilheden vil snart glide tilbage. Og De selv vil bidrage allermest dertil. Fra Dem vil der lyse saa megen Blidhed og Renhed, at alt det Mørke vil forsvinde og glemmes. — Det kan De sikkert stole paa, men De maa ogsaa huske, at De selv har en Pligt til at frede om Deres Hjem. — Nu rejser De jo bort en kort Tid — naar De kommer tilbage, vil dette være Dem som en Drøm.

VANDA.

Blot jeg kunde tro det! — (Nølende). De vil ogsaa rejse?

AALØV.

Vêd De det?

VANDA.

Ja, Nini har fortalt mig det. Det er Synd for hende.

AALØV.

Jeg efterlader hende en god Ven.

VANDA.

Har De ogsaa Lov at rejse?

AALØV.

Hvordan mener De?

VANDA.

Er der ikke mange, som søge Raad hos Dem, og som De hjælper — og vilde De ikke savnes, naar De rejste bort?

AALØV.

Aa, Frøken! Jeg er glemt i Kjøbenhavn, naar jeg er kommen til Korsør.

VANDA.

Jeg udtrykker mig maaske galt. Jeg mente, om De for Deres egen Skyld havde Lov at rejse. Kan De huske, hvordan De talte i Søndags? Enhver havde sit Ansvar, sagde De, sin Post at staa paa. Vil De nu forlade Deres?

AALØV.

Det er slemt at staa paa Post, naar Jorden skrider under En, og man synes at synke ned i den bløde Hængesæk.

VANDA.

Og De sagde: Hvor man saar Sandhed, der spirer Lykke. — Saa maa De jo blive og sige Sandheden.

AALØV.
(betragtende hende).

Husker De saaledes mine Ord?

VANDA.

Og nu før sagde De — vist med Rette — til mig, at jeg burde frede om mit Hjem — men De selv, har De da ikke et større Hjem at frede om?

AALØV.
(langsomt).

De har sikkert Ret.

VANDA.

Det har jeg ganske vist — for ikke sandt? De har jo ment, alt hvad De sagde? *De* løj ikke.

AALØV.

Nej, nej, det maa De ikke tro. — Det er smukt af Dem at tale saaledes til mig.

VANDA.

Jeg vêd ikke selv, hvor jeg faar Mod fra. Jeg burde være gaaet for lang Tid siden —
(Hun vil rejse sig).

AALØV.

Et Øjeblik! Jeg har handlet urigtigt i meget. Jeg har glemt, hvor store Forpligtelser den paatager sig, som vil bebrejde andre deres Uret. Men De sagde før et Ord, som brændte mig i Sjælen. De nægtede mig Deres

Agtelse? Det har intet Menneske turdet sige mig før.

VANDA.

Det betyder jo intet, hvad jeg i Hidsighed har sagt —

AALØV.

Jo, det betyder meget, hvad en hæderlig Kvinde mener om En. Men hvis jeg nu blev paa min Post, ikke flyede noget Ansvar, vilde De tage dette Ord tilbage, (sagte) vilde De saa tilgive mig?

VANDA
(sagte).

Ja, det vil jeg, hvis De sætter Pris derpaa — De rejser ikke?

AALØV.

Nej, jeg bliver hjemme og fægter en Dyst endnu.

VANDA
(rejsende sig).

Saa Farvel, og god Lykke i Kampen. Og Tak for, hvad De har sagt.

AALØV
(ligesaa).

Mig tilkommer det at takke. Naar De nu til Vinter sidder i Sydens Sol under en straalende blaa Himmel, saa send en venlig Tanke op til os herhjemme i vor danske Kuldestorm.

VANDA.

Det skal jeg. Nu Farvel og hils Nini!

(Aaløv udstrækker tøvende sin Haand. Hun lægger sin i hans).

AALØV.

Farvel! Maaske vi ses igjen.

VANDA.

I hvert Fald ikke før vi igjen har Sommer.

Hun gaar ud af Døren i Baggrunden. Han følger hende derhen, staar et Øjeblik stille, saa kalder han ind ad Døren til højre.

AALØV.

Nini.

NINI.

(kommende fra højre, ser sig om).

Er Vanda gaaet?

AALØV.

Nini! Jeg rejser ikke.

NINI.

Er det sandt, virkeligt sandt? Du bliver hos os! Aa, kjære Karl, hvor jeg er glad derover. — Men Du ser jo helt forandret ud. Hvad er der sket?

AALØV.

Intet, Kjære, jeg er kommen til Ro igjen. Jeg vil hverken overlade Stenersen eller Banner Valpladsen.

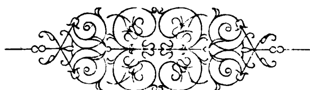
NINI.

Har hun lært Dig det?

AALØV.

Hun! Hun har kun lært mig den simple Levevisdom, at naar Vinteren er til Ende, bliver det Sommer paany. (Han kysser hende paa Panden) Sørg Du nu for Dit Bryllupsudstyr — jeg vil gaa til mit Arbejde.

(Tæppet falder.)

4 —

